

Noora Kähärä

Juha Pajari

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden
tyytyväisyys
opiskeluterveydenhuoltoon

Opinnäytetyö
Terveystyö
4,5 op

Huhtikuu 2011

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>	<p>Opinnäytetyön päivämäärä</p> <p>8.4.2011</p>
<p>Tekijä(t) Kähärä, Noora ja Pajari, Juha</p>	<p>Koulutusohjelma ja suuntautuminen</p> <p>Terveydenhoitotyön ko. Terveydenhoitaja AMK</p>
<p>Nimeke</p> <p>Ammattikorkeakouluopiskelijoiden tyytyväisyys opiskeluterveydenhuoltoon</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyömme käsittelee opiskeluterveydenhuoltoa. Selvittelemme työssämme opiskelijoiden tyytyväisyyttä opiskeluterveydenhuoltoon. Työssämme käsittelemme myös Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön, YTHS:n toimintaa. Tähän päädyimme, koska julkisuudessa on keskusteltu YTHS:n mallin soveltamisesta ammattikorkeakouluihin. Opinnäytetyössämme selvitämme tuntevatko opiskelijat YTHS:n toimintaa ja haluaisivatko he käyttää YTHS:n palveluita. Opinnäytetyössämme sovellamme Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisemaa Opiskeluterveydenhuollon oppaan sisältöä selvittäessämme opiskelijoiden tyytyväisyyttä opiskelijaterveydenhuoltoon.</p> <p>Ammattikorkeakouluopiskelijoista osa ei tiennyt mitä palveluja tarjotaan. Vastaajista osa koki palveluista tiedottamisen huonoksi tai melko huonoksi. Opiskelijat kokivat palveluihin pääsyn pääosin helpoksi. Eniten toivottiin hammashuollon palveluiden kehittämistä. Myös koulun lääkärin vastaanoton toimintaa tulisi kehittää. Terveydenhoitajan palvelut koettiin pääosin hyväksi nykyisellään. Vastaajista suurempi osa haluaisi omaan oppilaitokseen YTHS:n palvelut ja suurempi osa olisi myös valmis maksamaan opiskeluterveydenhuollosta. Kuitenkaan osa opiskelijoista ei olisi valmis maksamaan opiskeluterveydenhuollosta.</p> <p>Yhteenvedona voimme todeta, että opiskelijat ovat tyytyväisiä opiskeluterveydenhuoltoon, mutta myös kehitettävää olisi. Opiskelijat osaavat itse nimetä kehittämisehdotuksia ja odotuksiaan opiskeluterveydenhuollon palveluita kohtaan. YTHS:n palvelut ovat suurimmalle osalle ammattikorkeakouluopiskelijoista tuntemattomia, eivätkä kaikki olisi valmiita siirtymään siihen ilman soveltamista</p>	
<p>Asiasanat (avainsanat)</p> <p>opiskeluterveydenhuolto, opiskelijoiden tyytyväisyys, sosiaali- ja terveysministeriö ja YTHS</p>	
<p>Sivumäärä</p> <p>35 s. + liitteet</p>	<p>Kieli</p> <p>Suomi</p>
<p>URN</p>	
<p>Huomautus (huomautukset liitteistä)</p>	
<p>Ohjaavan opettajan nimi</p> <p>Erämaa Sirkka/ Uosukainen Leena</p>	<p>Opinnäytetyön toimeksiantaja</p> <p>Mikkelin Ammattikorkeakoulu Oy</p>

DESCRIPTION

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences		Date of the bachelor's thesis 8.4.2011
Author(s) Kähärä, Noora ja Pajari, Juha	Degree programme and option Degree Programme in Public Health Nursing	
Name of the bachelor's thesis Customer satisfaction with student health care at Mikkeli University of Applied Sciences		
Abstract <p>Our thesis is a survey of student satisfaction with student health care services. We also examined the operation of the Finnish Student Health Service, FSHS, because there has been public discussion about applying the FSHS model also to the universities of applied sciences. In our thesis we surveyed whether students are aware of the FSHS services and whether they would be willing to use the services. In our satisfaction survey we applied the student health care guide published by the Ministry of Social Affairs and Health.</p> <p>A part of the students were not aware of the services available. Some respondents felt that information on the services was poor or fairly poor. The students felt that the services were easily available, but they wanted further development of dental care and school doctor services. The present services of the school public health nurse were regarded as good. The majority of the respondents wanted access to the FSHS services and were willing to pay for the services. However, a part of the students were not willing to pay for student health care.</p> <p>In conclusion we can say that students are satisfied with student health care but there is still some room for improvement. Students can point out their expectations and proposals for development in student health care, but the FSHS services are quite unfamiliar to most of the students in universities of applied sciences and they would not be willing to adopt the FSHS model without modifications.</p>		
Subject headings, (keywords)		
Pages 35 p. + appendix	Language Finnish	URN
Remarks, notes on appendices		
Tutor Erämaa Sirkka/ Uosukainen Leena	Bachelor's thesis assigned by Mikkeli University of Applied Sciences	

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	1
2 OPISKELUTERVEYDENHUOLTO.....	2
2.1 MAMK:n Savonlinnan kampuksen opiskeluterveydenhuolto.....	3
2.2 Opiskeluterveydenhuollon toiminta.....	3
2.3 Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, YTHS.....	4
2.4 Opiskeluterveydenhuollon kustannukset.....	5
2.5 Opiskeluterveydenhuollon sisältöalueet.....	6
3 TUTKIMUSTIETOA OPISKELIJOIDEN TERVEYDESTÄ JA OPISKELUTERVEYDENHUOLLOSTA.....	9
3.1 Opiskelijoiden terveys tutkimusten mukaan.....	9
3.2 Opiskeluterveydenhuollon palvelujen saatavuus tutkimusten mukaan.....	12
4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS.....	13
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	13
5.1 Opinnäytetyön kvantitatiivinen lähestymistapa.....	13
5.2 Tiedonkeruumenetelmä ja aineiston analyysi.....	14
6 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS.....	15
7 TULOKSET.....	17
7.1 Taustatiedot.....	17
7.2 Terveydenhuoltopalvelut.....	17
7.3 Terveystila.....	21
7.4 Yhteydenotto, hoidon saaminen ja hoitotilanne.....	24
7.5 YTHS.....	27
7.6 Mitä opiskelijat toivovat tai odottavat opiskeluterveydenhuollolta.....	28
8 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	29
LÄHTEET.....	32
LIITTEET.....	1
Liite 1. Kirjallisuuskatsaus.....	1
Liite 2. Kyselymolake.....	7

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme käsittelee opiskeluterveydenhuoltoa. Selvitlemme työssämme opiskelijoiden tyytyväisyyttä opiskeluterveydenhuoltoon. Termi opiskeluterveydenhuolto kuvaa opiskelijaterveydenhuollon tavoitteita ja sisältöä, niin yhteisö, kun yksilötasollakin, sisältäen sekä sairauden hoidon että terveyden edistämisen. Tämä kuvastaa sitä, että kyseessä on eri toimijoiden muodostama kokonaisuus. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 22.)

Opiskelukykyä voidaan verrata työkykyyn. Työkykyyn vaikuttavat mm. yksilön terveys ja voimavarat, työympäristö ja – yhteisö, sekä ammatillinen osaaminen eli tässä yhteydessä opiskelutaito. (YTHS opiskeluyhteisön terveydeksi) Opiskelijaterveydenhuollon tehtävänä nähdään opiskelijan työkyvyn edistäminen tukemalla opiskelijan fyysisiä ja psyykkisiä voimavaroja, turvaamalla hyvä fyysinen opiskeluympäristö ja toimivat työjärjestelyt, sekä huomioimalla opiskeluyhteisön hyvinvointi. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 41.)

Aikaisemmin opiskelijoiden terveydenhuoltoa on ohjannut lääkintöhallitusten ohjekirje. Tämä määritteli kunnan palvelujen järjestämistä, työntekijöitä, työnjakoa, yhteistyötä, tavoitteita ja opiskelijaterveydenhuollon sisältöä. Myöhemmin opiskelijaterveydenhuollon toimintaympäristö on muuttunut ja lääkintöhallituksen ohjekirje kumottu. Sosiaali- ja terveysministeriö huomasi, että tarvitaan ensimmäinen valtakunnallinen ohjeistus. 2002 tehdyn selvityksen mukaan, eri paikkakuntien välillä on suuria eroja opiskelijaterveydenhuollon järjestämisessä ja palveluiden saannissa. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 17.)

Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisema Opiskeluterveydenhuollon opas on ensimmäinen valtakunnallinen ohjeistus. Tämän vuoksi käytämme sitä perustana opinnäytetyössämme selvittäessämme opiskelijoiden tyytyväisyyttä opiskelijaterveydenhuoltoon. Vertaamme myös siinä määriteltyjä palveluja opiskelijoiden odotuksiin tarjottavista palveluista. Työssämme käsittelemme myös YTHS:n toimintaa. Tähän päädyimme, koska julkisuudessa on keskusteltu YTHS:n mallin soveltamisesta myös ammattikorkeakouluihin. Opinnäytetyössämme selvitämme tuntevatko opiskelijat YTHS:n toimintaa ja haluaisivatko he käyttää YTHS:n palveluita.

2 OPISKELUTERVEYDENHUOLTO

Mitä opiskeluterveydenhuolto on? Opiskeluterveydenhuollolla tarkoitetaan opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden, sekä opiskelijoiden terveyden ja opiskelukyvyn edistämistä. Opiskeluterveydenhuoltoon kuuluu lisäksi terveyden- ja sairaanhoidonpalvelujen, mielenterveyspalvelujen sekä suun terveydenhuollon palvelut järjestäminen opiskelijoille. Opiskeluterveydenhuolto on luonteeltaan koko opiskeluyhteisön hyvinvoinnin varmistamista. (Kunnat.net.)

Opiskeluterveydenhuollon järjestämisvastuu on kunnalla tai kuntayhtymällä, jossa oppilaitos sijaitsee. Opiskeluterveydenhuollon asiakkaana oleva opiskelija voi käyttää myös muita terveyskeskuksen alueen palveluita. (Neuvolatoiminta... terveydenhuolto. 2009, 96) Sairaanhoitopalvelujen järjestämiseen kuuluu yhteistyö erikoissairanhoidon ja erityispalvelujen tuottajien kanssa. (Opiskelijaterveydenhuollon opas. 2006, 26.)

Opiskeluterveydenhuollon asiakkaisiin kuuluvat toisen ja korkea-asteen koulutuksen opiskelijat. Opiskeluterveydenhuolto kulkee mukana opiskelijan koko opiskelun ajan, käsittäen kaikki opiskelijan elämänvaiheeseen, opiskeluun sekä terveyteen liittyvät asiat. Näitä ovat mm. erilaiset sosiaaliset, fyysiset ja psyykkiset tekijät, sekä erilaiset opiskeluympäristöön liittyvät tekijät, kuten fyysiset opiskeluolosuhteet, opintojen järjestäminen ja ohjaus, sekä oppilaitosten opiskeluyhteisöt. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 21- 23.)

Yhdellä kokopäiväisellä opiskeluterveydenhoitajalla tulisi olla suositusten mukaan korkeintaan 800- 1000 opiskelijaa ammattikorkeakoulussa. Kokopäiväisellä lääkärillä taas opiskelijamäärä tulisi olla enintään 2500- 3000 opiskelijaa.

(Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 141; Itä- Suomen lääninhallitus) Suosituksista huolimatta opiskelijamäärät voivat olla jossain paikoissa jopa 2,5 -kertaiset.

Kokoaikainen opiskeluterveydenhuollon lääkäri saattaa puuttua kokonaan. Tilannetta huonontaa myös psykologi- ja kuraattoripalvelujen huono saatavuus. Tärkeänä nähdään opiskeluhuoltotyön kehittäminen. (Itä- Suomen lääninhallitus.)

2.1 MAMK:n Savonlinnan kampuksen opiskeluterveydenhuolto

Savonlinnan kampuksella terveydenhoitajan vastaanottotilat sijaitsevat rakennuksen pohjakerroksessa. Terveydenhoitaja on viitenä päivänä viikossa tavattavissa virka-aikana, aamuisin terveydenhoitaja pitää vastaanottoa ilman ajanvarausta klo 8.00–10.00, samaan aikaan toimii puhelintunti. Lääkärin vastaanotto on kerran viikossa, ajanvaraus lääkärille tapahtuu terveydenhoitajan kautta. Opiskeluterveydenhuollon käynnit ovat opiskeluun liittyvissä asioissa maksuttomia, muista käynneistä peritään terveystarkastusmaksut. (Student 2010.) Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijoilla, jotka ovat ilmoittautuneet läsnä oleviksi, on oikeus opiskeluterveydenhuollon palveluihin. Savonlinnan kampuksen opiskelijamäärä 20.9.2010 läsnä olevina opiskelijoina oli 932. (Opintotoimisto, Savonlinna) Sosiaalikirjuriin kanssa voi keskustella mm. parisuhde- ja raha-asioista. Oppilaitospastorilta voi hakea tukea ammatilliseen kasvuun, keskusteluapua erilaisiin kriiseihin ja hakeutua seurakunnan toimintaan. (Mikkelin ammattikorkeakoulu, opiskeluterveydenhuolto.) Opiskelijakirjuri on Savonlinnassa tavattavissa kerran viikossa. Oppilaitospastori on tavattavissa parillisilla viikoilla. (Student 2010.)

2.2 Opiskeluterveydenhuollon toiminta

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta, sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta määrittää opiskeluterveydenhuollon toimintaa. Lain tarkoitus on opiskelijoiden kohdalla varmistaa, että terveysneuvonta ja terveystarkastukset ovat suunnitelmallisia, yhteneväisiä ja ne palvelevat yksilön, sekä väestön tarpeita. (Valtioneuvoston... 28.5.2009/380.)

Korkeakouluopiskelijoille tehdään ensimmäisenä opiskeluvuotena terveystarkastus, jonka perusteella tarvittaessa terveystarkastus. (Valtioneuvoston... 28.5.2009/380) Terveystarkastuksen tavoitteena on selvittää opiskelijan hyvinvointiin ja opiskelukykyyn vaikuttavat elämäntapatekijät (elämäntilanne, elämäntavat, sosiaalinen piiri, opiskelu). Terveydenhoitajan tavoite on näiden tietojen perusteella nostaa esiin mahdolliset epäkohdat, jotka voivat vaikuttaa terveyteen epäedullisesti, sekä antaa ohjausta ja neuvontaa näiden riskien vähentämiseksi. Tavoitteena on myös tukea ja vahvistaa opiskelijan voimavaroja. Terveydenhoitaja arvioi opiskelijan

terveydentilaa opiskeluista selviytymisen näkökulmasta ja ohjaa opiskelijan palvelujen äärelle tarpeen vaatiessa. Opiskelijoille, jotka kärsivät kroonisista sairauksista, tulisi suunnitella seuranta, hoito ja kuntoutus opiskelujen ajaksi. Terveystenhoitaja myös selvittää erityisopiskelijoiden tukitoimet yhdessä muiden ammattiryhmien kanssa. Seksuaaliterveysneuvonnan ja raskauden ehkäisyn tarve selvitetään ja opiskelijoille informoidaan opiskeluterveydenhuollon palveluista. (Neuvolatoiminta... terveydenhuolto. 2009, 52.)

Opiskeluterveydenhuollossa lääkärintarkastus tehdään tarvittaessa ensimmäisenä opiskeluvuotena. Lääkärintarkastus tehdään erityisopiskelijoille ja opiskelijoille, joiden pitkäaikaissairaus tai vamma vaatii lääkärin arviota tulevan ammatin suhteen. Työterveyshuollon mallin mukaan, niille opiskelijoille, jotka joutuvat alttiiksi erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttaville tekijöille tehdään tarvittavat lääkärintarkastukset. (Neuvolatoiminta... terveydenhuolto. 2009, 54.)

Opiskelija voi hakeutua kotikuntansa palvelujen piiriin niin halutessaan. Erikoissairaanhoidon mukaan opiskelijat ovat opiskeluaikanaan oikeutettuja sairaanhoidollisiin palveluihin opiskelupaikkakunnallaan. (Neuvolatoiminta... terveydenhuolto. 2009, 97.)

2.3 Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö, YTHS

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö Internet sivuilla YTHS:n toiminnasta kerrotaan, että se tarjoaa terveyden ja sairaanhoidon, mielenterveystyön sekä suun- ja terveydenhuollon palveluja. Palvelut ovat tällä hetkellä tarjolla yliopisto-opiskelijoille sekä tiede- ja taidekorkeakoulun opiskelijoille. YTHS toimii valtakunnallisesti ja palvelut tuotetaan ostopalveluina. Sen lisäksi, että YTHS tarjoaa vastaanottoa, se tekee monipuolista työtä opiskelijoiden terveyden edistämiseksi. (YTHS, Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. 2010.)

YTHS toiminta perustuu aktiiviseen yhteistyöhön. Rahoitus toimintaan tulee opiskelijoilta, Kansaneläkelaitoksesta, kaupungeilta ja opetusministeriöstä sekä opiskelijoiden käyntimaksuista ja ylioppilaskuntamaksusta. Ylioppilaskunnat maksavat terveydenhoitomaksua. (YTHS, Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. 2010.) Taloussanomien artikkelin mukaan toiminnan maksullisuudesta opiskelijat eivät ole

valittaneet. He luottavat pääsevänsä käyttämään YTHS:n palveluita tarvittaessa edullisesti. On myös arvioitu, että ammattikorkeakouluopiskelijat olisivat valmiita maksamaan YTHS:n palveluista. (Taloussanomat.fi 2009.) Myös Harringtonin ja Revon (2007) opinnäytetyön tulosten mukaan yli puolet ammattikorkeakouluopiskelijoista olisi valmiita maksamaan opiskeluterveydenhuollosta, jos se parantaisi palveluita.

Sosiaali- ja terveysministeriön verkkojulkaisu-uutisen mukaan STM:n työryhmä on suunnitellut ja päättänyt kokeilemaan YTHS:n toiminnan mukaista mallia myös ammattikorkeakouluihin. Kokeilussa rahoitusrakenne muistuttaisi nykyistä YTHS:n käytäntöä. YTHS on halukas aloittamaan kokeilun muutamalla paikkakunnalla. Kokeilu ei edellytä erityislakia, vaan perustuu yhdenvertaisuusperiaatteeseen sekä opiskelijoille vapaaehtoiseen terveydenhoitomaksuun.

2.4 Opiskeluterveydenhuollon kustannukset

Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmän tavoitteena oli selvittää opiskeluterveydenhuollon kustannuksia. Työryhmän tavoitteena oli myös vertailla kunnalle ja yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia, kun opiskeluterveydenhuolto järjestetään YTHS:n mallin mukaisesti tai kun se järjestetään kunnallisena palveluna. Työryhmän tuli myös esittää toimiva opiskeluterveydenhuollon järjestämistapa ja tehdä kehittämissuhteita opiskeluterveydenhuollon palveluihin. Vuonna 2007 kustannukset olivat yhteensä 166 miljoonaa euroa, vuonna 2009 kustannukset olivat 180 miljoonaa euroa. Vuonna 2007 opiskeluterveydenhuollon kustannukset opiskelijaa kohden olivat n. 322 euroa vuodessa, vuoden 2009 menoerä oli 349 euroa. Palveluiden rahoitusta tulisi lisätä yhteensä 29- 35 miljoonaa euroa järjestämistavasta riippumatta, jotta palveluiden taso vastaisi vuonna 2009 voimaan tullutta valtioneuvoston asetusta. Palveluiden kokonaisrahoitus täten olisi 209- 215 miljoonaa euroa vuoden 2009 menoerien perusteella. (Opiskeluterveydenhuollon kustannukset ja järjestämistapaehdotukset. 2009, 5.)

YTHS mallin mukainen AMK -opiskelijoiden palvelujen tuotto lisäisi rahoitustarvetta valtiolle n. 6,8 miljoonaa euroa, opiskelijoille 4,0 miljoonaa euroa, Kelan sairaanhoitovakuutusrahaston vakuutettujen 9,2 miljoonaa euroa ja muu rahoitus 0,3 miljoonaa euroa. Kunnilta rahoitusosuus vähenisi n. 7,3 miljoonaa euroa.

Sijainkuntamallin mukaisessa mallissa lisärahoitustarve olisi n. 7,3 miljoonaa euroa, valtiolta 4,5 miljoonaa euroa ja opiskelijoilla 1,1 miljoonaa euroa. (Sosiaali- ja terveysministeriö. Tiedote 439/2009.)

Työryhmä ehdottama YTHS malli ammattikorkeakouluille edellyttää rahoitustavan muutosta, rahoitusosapuolten neuvottelua rahoitusosuuksien selvittämiseksi, ammattikorkeakouluopiskelijoiden terveydenhoitomaksua sekä YTHS:n toiminnan laajentamista ammattikorkeakoulupaikkakunnille. (Opiskeluterveydenhuollon kustannukset ja järjestämistapaehdotukset. 2009, 5) Erilaisia mahdollisia rahoittajatahoja YTHS- mallissa olisi työmarkkinajärjestöt, Kela, opetus- ja kulttuuriministeriö, Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto, Kuntaliitto ja Suomen ylioppilaskuntien liitto. (Sosiaali- ja terveysministeriö. Verkkouutinen 27.10.2010.)

2.5 Opiskeluterveydenhuollon sisältöalueet

Opinnäytetyössämme tutkimme opiskeluterveydenhuoltoa Sosiaali- ja terveysministeriön Opiskeluterveydenhuollon oppaan sisällön mukaisesti. Seuraavaan olemme koostaneet keskeisemmät aihealueet.

Opiskelu ympäristön terveellisyys ja turvallisuus: Opiskeluyhteisön hyvinvointi, tuloksellinen oppiminen, työ ja opiskelukyky edellyttävät hyviä työ- ja opiskeluolosuhteita. Opiskelu ympäristön olosuhteita määrittää terveydensuojelulaki (763/1994). Lain tavoitteena on yksilö, kuin väestötasolla ylläpitää terveyttä, ennaltaehkäistä, vähentää ja poistaa elinympäristön terveyshaittoja. Työturvallisuuslaki (738/2002) ja työterveyshuoltolaki (1383/2001) määrittävät oppilaitosten työolojen terveellisyys ja turvallisuusvaatimuksia. Tarkoituksena on työympäristöä parantamalla turvata opiskelijoiden työkykyä ja ehkäistä henkisiä sekä fyysisiä terveyden haittoja. Oppilaitosten työ- ja opiskeluoloja tulee arvioida säännöllisesti niin henkilökunnan kuin opiskelijoiden näkökulmasta. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 46- 48.)

Opiskelijoiden elämäntilanne, taloudellisuus ja perheellisyys: Opiskelija on yleensä fyysisesti terve, mutta elämäntilanne on usein haastava, voimavaroja vaativa. Tässä elämäntilanteessa opiskelijat alkavat itsenäistyä, tähän liittyy elämänhallinnan sekä

elämäntyylin kysymykset. Tämä on myös monelle aikaa, jolloin aloitetaan parisuhde tai suunnitellaan perheen muodostamista. Näiden asioiden vuoksi nuori tarvitsee tukea lähipiiriltä ja oppilaitokselta. Nuoren ongelmat tulisi havaita mahdollisimman aikaisin ja ongelmiin tulisi kyetä puuttumaan. Opiskelun myötä elämäntilanteen muutoksia ovat mm. kotoa pois muuttaminen, uusi opiskelupaikkakunta, uusi asumismuoto ja uusi kaveripiiri. Opiskelun ja kotoa muuton vuoksi taloudelliset asiat korostuvat. Opiskeluaika tarjoaa kuitenkin uudenlaisen kokemuksen henkilökohtaiseen vapauteen ja monipuolisia mahdollisuuksia harrastus-, kulttuuri- ja yhdistystoimintaan. Opiskeluaikaan kuuluu kavereiden kanssa oleskelu ja juhliminen, jota kautta syntyy uusia ystävyys suhteita ja luodaan sosiaalisten kontaktien verkostoa, jotka voivat olla koko elämän kestäviä. Opiskelijoista kuusi prosenttia elää puolison ja lasten kanssa, opiskelijoista suurin osa, hieman alle puolet, asuu yksin omassa taloudessaan. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 59- 63.)

Opiskelijoiden terveysongelmien erityispiirteet, fyysiset ja psyykkiset sairaudet, tapaturmat: Suurin osa opiskelijoista kokee terveydentilansa hyväksi, kuitenkin valtaosa opiskelijoista tarvitsee terveystalveluja kuten hammashoitoa. Opiskelija oireiluun liittyvät stressi, epäterveelliset elintavat, taustalla on myös fyysisiä ja psyykkisiä sairauksia. Yleisimmät syyt käyttää terveystalveluja, olivat silmälaseja edellyttävät näkövika ja hammaskaries, sekä allergiset sairaudet. Muiden sairauksien vuoksi terveystalveluja käyttää kymmenesosa opiskelijoista, näitä olivat mm. gynekologiset sairaudet, korva-, nenä- tai kurkkusairaus, migreeni, laktoosi-intoleranssi ja infektiosairaudet. Nuorella esiintyy myös psyykkistä oireilua, mielenterveydenhäiriöitä ja itsetuhoisuutta. Opiskelijat kokevat myös lähisuhde- ja perheväkivaltaa. Hoitoa vaativia tapaturmia sattuu opiskelijoille jonkin verran. Opiskelijan oireilu voi johtua biologisista tai psykologisista tekijöistä tai elämäntilanteesta, valtaosa oireista jää kuitenkin ilman selityksiä. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 66- 86.)

Opiskelijoiden terveyden ja opiskelukyvyn edistäminen: Opiskeluterveydenhuollossa tavoitteena ja tehtävänä on edistää sekä ylläpitää opiskelijan hyvinvointia suojaavia tekijöitä ja vähentää hyvinvoinnin riskitekijöitä. Tarkoituksena on opiskelijan terveyden, hyvinvoinnin ja opiskelukykyisyyden edistäminen. Terveyden edistämistyö voi olla yksilöllistä tai yhteisöllistä. Terveyden edistämistyö opiskelun aikana vaikuttaa myös tulevaan terveyteen. Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on tuottaa,

jakaa ja välittää terveystietoa opiskelijoille. Yksilölliseen terveyden edistämiseen kuuluvat mm. terveystarkastukset, terveysneuvonta, ohjaus itsehoitoon sekä rokotukset. Opiskelijaan voidaan olla yhteydessä myös puhelimella ja sähköpostilla. Terveysneuvonnan tavoitteena on auttaa opiskelijaa ymmärtämään terveitä elämäntapoja, jolloin omasta terveydestä voidaan ottaa vastuuta ja näin saada voimavaroja jokapäiväiseen elämään. Terveysviestinnässä opiskelijaterveydenhuollon vastuulla on järjestää terveyteen liittyvää tiedottamista, luotettavien tietolähteiden esittely ja keskustella muualta saadusta terveysaiheisesta viestinnästä. Terveysviestinnällä pyritään vaikuttamaan uskomuksiin ja asenteisiin sekä innostaa lisätiedon etsimiseen. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 88- 111.)

Terveyden ja sairaanhoitopalvelujen järjestäminen: Opiskeluterveydenhuolto kuuluu osana kunnalliseen perusterveydenhuoltoon. Kansanterveyslaki velvoittaa kuntia järjestämään opiskelijoillensa opiskeluterveydenhuollon, sekä oppilaitosten terveydellisten olojen valvomisen, terveyden ja sairaanhoidon sekä hammashoidon. Laki sallii opiskeluterveydenhuollon järjestämisen myös muulla tavoin. Esimerkiksi yliopisto-opiskelijat käyttävät Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön palveluja. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 139.)

Opiskeluterveydenhuollon erityiskysymyksiä: Opiskeluhuollon yksi tärkeä tehtävä on varhaisen puuttumisen työote, jolla mahdolliset viivästymiset ja keskeytymiset opiskelussa huomattaisiin mahdollisimman ajoissa. Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä onkin kiinnittää huomiota opiskeluun vaikuttaviin tekijöihin, näitä ovat opiskelijan voimavarat, terveyteen ja opiskelutaitoihin liittyvät tekijät sekä opiskeluympäristön ja yhteisön merkitys. Opintojen viivästymiseen voi olla monia eri syitä, esimerkiksi motivaation puute, erilaiset sairaudet, oppimisvaikeudet sekä elämäntilanteen muuttuessa. Opiskeluterveydenhuollon palveluihin ovat oikeutettuja myös vaihto-opiskelijat ja tutkintoa Suomessa suorittavat opiskelijat. Yksi erityisryhmä opiskeluterveydenhuollossa ovat oppimisvaikeuksista kärsivät opiskelijat. Yhtenä erityispiirteenä opiskeluterveydenhuollossa nähdään Internet, opiskelijat pystyvät hankkimaan verkosta tietoa terveyden- ja sairaanhoidosta. Oppilaitosten opiskeluterveydenhuollon yhteystiedot ja tiedot palveluista tulisi löytyä oppilaitoksen verkkosivuilta. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 152- 161.)

Opiskeluterveydenhuollon asiakkaan asema, tietosuoja ja potilasasiakirjat: Potilaslaki määrittää opiskelijan oikeuksia opiskelijaterveydenhuollossa. Hyvän hoitosuhteen perustana on, sekä työntekijöiden, että opiskelijan tietämys, mitä oikeuksia, yksityisyyden suojaa tai itsemääräämisoikeuksia opiskelijalla on. Potilaslain tarkoituksena on pyrkiä hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon siten, että asiakkaan ihmisarvoa kunnioitetaan ja yksityisyys säilyy. Terveydenhuollossa tietosuoja takaa yksityisyyden. Potilaalla on oikeus osallistua hoitoa koskeviin päätöksiin ja saada tietoa omaa hoitoa koskevista tiedoista. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 164.)

Opiskeluterveydenhuollon johtaminen, seuranta ja kehittäminen: Opiskeluterveydenhuoltoa tulisi kehittää näyttöön perustuvaksi, jossa myös kustannusten seuranta huomioidaan. Laadun seuranta- ja arviointijärjestelmä on tarpeen löytyä opiskeluterveydenhuollosta. Opiskeluterveydenhuollossa laatu tarkoittaa kokonaisuutta, jossa organisaation, palvelun ja toiminnan vaatimukset ja odotukset täyttyvät. Laatuystävällistä saatava tieto on hyödyllistä eri toimijoiden, kuin myös valtakunnallisen ohjauksen ja resursoinnin näkökulmasta. Opiskeluterveydenhuollon yksikössä asiakaspalautejärjestelmän kehittämisen avulla voidaan saada luotettavaa tietoa, jolla laatua voidaan tarkastella eri näkökulmista. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 172- 174.)

3 TUTKIMUSTIETOA OPISKELIJOIDEN TERVEYDESTÄ JA OPISKELUTERVEYDENHUOLLOSTA

3.1 Opiskelijoiden terveys tutkimusten mukaan

Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksen (Kunttu & Huttunen 2009) mukaan opiskelijoista suurin osa koki terveytensä hyväksi tai melko hyväksi (83 %). Harringtonin ja Revon opinnäytetyön tulosten mukaan 71 % opiskelijoista arvioi terveytensä hyväksi tai melko hyväksi. Tulos on heikompi kuin muissa tutkimuksissa. (Harrington & Repo 2007, 34) Päivittäin tai lähes päivittäin oireili 41 % opiskelijoista. (Kunttu & Huttunen 2009, 45) Oireilulla ei ollut tilastollista eroa ammattikorkeakoulun ja yliopisto-opiskelijoiden välillä. Päänsärky oli kuitenkin ammattikorkeakoulun naisopiskelijoilla yleisempää mitä yliopisto-opiskelijoilla. Vertaillen aikaisempia terveystutkimuksia vuosilta 2000 ja 2004, useampien oireilujen pysyvyys oli samalla tasolla. Hieman yleistyneitä oireita olivat yläselän

vaivat, miehillä vatsakivut, naisilla alaselän vaivat ja ahdistuneisuus. (Kunttu & Huttunen 2009, 46) Harringtonin ja Revon (2007) opinnäytetyön tuloksissa mainitaan samat terveysongelmat ja niiden huomattiin lisääntyneen edellisiin tutkimuksiin verrattuna. Psykkistä oireilua oli 27%:lla opiskelijoista. Psykkiset vaikeudet ja stressi olivat sekä ammattikorkeakoulussa ja yliopistossa yhtä yleisiä. (Kunttu & Huttunen 2009, 49) Harringtonin ja Revon (2007) mukaan opiskelijoista usein onnettomaksi ja masentuneeksi olonsa tunsivat vastanneista yli 10 %, joskus näin tunsu puolestaan 30%.

37 % opiskelijoista oli kokenut kiusaamista kouluaikanaan, ammattikorkeakoulussa kiusaamisen kokemuksia oli hieman vähemmän, kiusaamista oli kuitenkin enemmän ammattikorkeakouluissa. (Kunttu & Huttunen 2009, 50- 51)

Naisista 65 %:lla oli gynekologisia vaivoja. Epäsäännöllisiä vuotoja ja yhdyntäkipuja oli lähes viidesosalla naisista. Miehillä seksuaaliterveydenongelmia oli reilulla viidesosalla. Jälkiehkäisyä on käyttänyt noin puolet vastanneista naisista. Ammattikorkeakoulujen naisopiskelijat käyttivät eniten jälkiehkäisyä. Korkeakouluopiskelijoista 6 % on tehnyt raskauden keskeytyksen. (Kunttu & Huttunen 2009, 51, 52.) Harringtonin ja Revon (2007) tulosten mukaan jälkiehkäisyä käytti joskus muutama prosentti, harvoin sitä käytti 7 %.

Ylipainoa esiintyi 37 %:lla miehistä ja 20 %:lla naisista. Ylipaino näyttäisi lisääntyvän iän karttuessa. 24 % opiskelijoista harrasti liikuntaa ainakin neljä kertaa viikossa, ja pari kolme kertaa viikossa 36 % opiskelijoista. 10 % opiskelijoista ei harrastanut kuntoliikuntaa ollenkaan. Kuitenkin 40 % vastaajista kertoi saavansa hyötyliikuntaa vähintään puoli tuntia päivässä. (Kunttu & Huttunen 2009, 53-56.) Stadian opiskelijoista päivittäin liikuntaa harrasti 10 %, kun 30 % harrasti 3-5 kertaa viikossa. Opiskelijoista 15 % ei harrastanut liikuntaa ollenkaan. (Harrington & Repo 2007, 41.)

Terveystutkimuksen (2008) mukaan ammattikorkeakoululaisista 16 % tupakoi säännöllisesti, sukupuolten välillä ei ole suurta eroa. Ammattikorkeakouluopiskelijoista miesten tupakointi on vähentynyt. Naisten tupakoinnissa ei ole ollut muutosta. Yliopisto-opiskelijoista tupakkaa polttaa 6 %. Harringtonin ja Revon (2007) opinnäytetyön tulosten mukaan ammattikorkeakouluopiskelijoista 10 % poltti päivittäin, 15 % hieman harvemmin.

Huumeita on kokeillut tai käyttänyt 23 % opiskelijoista. Opiskelijoista 46 % miehistä ja 70 % naisista kuului AUDIT -pisteissä turvallisen (alle 7 pistettä) alkoholinkäytön alueelle. Opiskelijoista 7 % ilmoitti olevansa täysin raittiita. Tutkimuksen mukaan alkoholin käyttöön liittyy sosiaalisia paineita, 14 % opiskelijoista koki sosiaalisen piirin vaikutuksista joutuvansa juomaan alkoholia enemmän kuin oli suunnitellut. Alkoholia runsaasti kuluttavien osuus on kasvanut verrattuna edellisiin tutkimuksiin. Vähän alkoholia käyttävien opiskelijoiden osuus on kuitenkin pysynyt samansuuruisena. (Kunttu & Huttunen 2009, 63- 69, 90.)

77 % opiskelijoista koki olevansa päätoimisia opiskelijoita. Opiskelumenestyksensä koki odotettua huonommaksi yliopisto-opiskelijoista 21 % ja ammattikorkeakouluopiskelijoista 15 %. Opiskelutilanteisiin mm. yleisöpuheeseen ja seminaaritalanteisiin liittyvää jännitystä koki 8 % opiskelijoista. Kuitenkin 40 % opiskelijoista arvioi jännityksen vaikuttavan haitallisesti. (Kunttu & Huttunen 2009, 72–74.)

Opiskelijoista lähes puolet koki tulevansa taloudellisesti hyvin toimeen. Opiskelijoista 14 % koki taloudellisen tilanteensa niukaksi ja epävarmaksi. Opiskelijoiden suurimmat kustannukset tulevat asuinmenoista. Opiskelijat kokevat työssäkäynnin opiskelun ohessa pakolliseksi. 70 % terveystutkimukseen vastanneista opiskelijoista kävi töissä. (Kunttu & Huttunen 2009, 76- 77) Harringtonin ja Revon (2007) mukaan Stadian opiskelijoista 61 % kävi töissä opintojen ohessa. Vastaajista 30 % koki toimeentulonsa niukaksi ja epävarmaksi.

Kunttu ja Huttunen raportoivat, että kyselyyn vastanneista kahdella kolmasosasta oli vakituinen parisuhde. Raskaana oli 3 % vastaajista ja 9 % vastaajista oli lapsi. Opiskelijoiden lastensaamisen toiveet ovat yleistyneet edellisestä tutkimuksesta. Opiskelijoista 42 % asui yksin omassa taloudessaan, 36 % puolison kanssa, yhteistaloudessa asui 7 % opiskelijoista. Vanhempien luona asui nuorempi ikäryhmä, noin joka kymmenes. Miehet asuivat vanhempiansa luona pidempään. (Kunttu & Huttunen 2009, 78–81) Stadian opiskelijoiden vastaavat luvut asumismuodon mukaan olivat: 25 % asui yksin, avoliitossa asui n. 50 %, 12 % yhteistaloudessa ja vanhempien luona asui 7 %. (Harrington & Repo 2007, 26) Tutkimuksen mukaan 74 % vastaajista

vietti vapaa-aikaa ystävien kanssa vähintään viikoittain. 5-6 % opiskelijoista koki itsensä yksinäisiksi. (Kunttu & Huttunen 2009, 78–81)

3.2 Opiskeluterveydenhuollon palvelujen saatavuus tutkimusten mukaan

Toisen asteen ja ammattikorkeakoulun opiskelijoille tehdyissä selvityksissä (STM, Stakes, SAKKI, SAMOK) on havaittavissa paikkakuntaakohtaisia eroja palvelujen saatavuudessa, määrässä ja laadussa. Opiskeluterveydenhuollon palvelujen saatavuus on heikompaa ulkopaikkakuntalaisilla opiskelijoilla. (Opiskeluterveydenhuollon kustannukset ja järjestämistäpehdotukset. 2009, 5, 13, 14.)

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden erikoislääkärillä käynti ja suun terveydenhuollon palveluiden käyttö oli vähäisempää mitä yliopisto-opiskelijoilla. Ammattikorkeakoululaiset käyttivät terveyskeskuksen palveluja opiskelijaterveyden huollon lisäksi tai sen sijaan. (Kunttu & Huttunen 2009, 82.)

YTHS:n terveydenhoitajalla käytiin aiempaa vähemmän, tämä johtuneen lisääntyneen puhelin- ja sähköisen neuvontapalveluiden käytöstä. Tämän vuoksi myös yleislääkärillä käynnit ovat hieman vähentyneet. (Kunttu & Huttunen 2009, 82, 83) Johanna Castrénin väitöskirjan mukaan YTHS:n palveluita käyttäneistä opiskelijoista 19 % oli ollut sähköpostilla yhteydessä terveydenhuoltoon. Sähköisiä terveyspalveluita YTHS on tarjonnut vuodesta 1993 lähtien. Viime vuosina sähköpostien ja puhelinkontaktien määrä on selvästi kasvanut. Niin opiskelijat, kuin lääkäritkin suhtautuvat myönteisesti sähköisesti tarjottaviin palveluihin. (YTHS. Johanna Castrén... terveydenhuoltoa.)

Terveytutkimuksen (2008) mukaan hammaslääkärien ja suuhygieenistien sekä fysioterapiapalveluiden käyttö ei ole lisääntynyt neljän vuoden takaiseen tutkimukseen verrattuna. Opiskelijoiden käynnit mielenterveysvastaanotoilla ovat hieman nousseet. Ammattikorkeakoulusta neljännes ja yliopistosta kolmannes opiskelijoista ei ollut käyttänyt muita kuin opiskeluterveydenhuollon palveluja. Muiden palveluiden käytön syy oli, ettei opiskeluterveydenhuollossa ollut tarjota palvelua, näin vastasi 26 % ammattikorkeakouluopiskelijoista, yliopisto- opiskelijoista 15 %. Muita syitä muualle hoitoon hakeutumisessa oli, ettei hoitoon pääsyt tarpeeksi nopeasti opiskeluterveydenhuollossa. Ammattikorkeakouluopiskelijoista 6 % ja yliopisto-

opiskelijoista 4 % ei ollut tyytyväinen opiskeluterveydenhuollon tarjoamiin palveluihin. Tavallisin syy muiden palveluiden käyttöön olivat mm. päivystysasiat, työ, armeija tai raskaus. Syitä olivat myös lähete muualle tai jo voimassa oleva hoitosuhde muualla. (Kunttu & Huttunen 2009, 84.)

Terveystutkimuksen (2008) mukaan opiskeluterveydenhuollon vastaanottokäyntien sisältöön oltiin varsin tyytyväisiä. Verrattuna aikaisempiin vuosiin tyytyväisyys on pysynyt kutakuinkin samana. Opiskelijoiden ongelmat, joihin he toivovat saavansa apua, liittyvät korostuneesti opiskeluun ja henkiseen hyvinvointiin. Viidesosa opiskelijoista halusi apua opiskelun ongelmiin ja keinoja stressin hallintaan. Muita yleisiä asioita joihin apua haettiin, olivat jännittäminen, ihmissuhde- ja itsetuntoasiat, sekä ravitsemus, ergonomia ja painonhallinta. Myös seksuaalisuus ja rokotusasiat nousivat esille. (Kunttu & Huttunen 2009, 84–85.)

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS

Opinnäytetyömme tarkoituksena on selvittää ammattikorkeakouluopiskelijoiden tyytyväisyyttä ja odotuksia opiskeluterveydenhuoltoon kohtaan. Opinnäytetyössämme olemme selvittäneet myös Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön, YTHS, toimintaa. Tähän päädyimme, koska julkisuudessa on keskusteltu YTHS:n mallin soveltamisesta myös ammattikorkeakouluihin. Opinnäytetyössämme selvitämme tuntevatko opiskelijat YTHS:n toimintaa ja haluaisivatko he käyttää YTHS:n palveluita.

Opinnäytetyössämme tutkimuskysymyksinä on:

1. Kuinka tyytyväisiä opiskelijat ovat opiskeluterveydenhuoltoon?
2. Mitä opiskelijat odottavat opiskeluterveydenhuollolta?
3. Tietävätkö opiskelijat Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön?

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Opinnäytetyön kvantitatiivinen lähestymistapa

Opinnäytetyömme on lähestymistavaltaan määrällinen, eli kvantitatiivinen. Määrällisessä tutkimuksessa keskeistä ovat johtopäätökset ja teoriat aiemmista tutkimuksista. Määrällisen tutkimuksen luonteeseen kuuluu käsitteiden määrittely ja

hypoteesien esittäminen. Määrällisen tutkimuksen toteuttamiseen kuuluu aineiston keruun suunnittelu ja koehenkilöiden tai tutkittavien henkilöiden valinta. Havaintoaineiston tulisi soveltua määrälliseen, numeeriseen mittaamiseen. Määrällisessä tutkimuksessa muuttujat muodostetaan taulukkomuotoon ja muutenkin aineisto muutetaan tilastollisesti käsiteltävään muotoon. Määrällisessä tutkimuksessa päätelmiä tehdään havaintoaineiston tilastolliseen analysointiin perustuen mm. prosenttitaulukoilla. (Hirsjärvi 2004, 131.) Kvantitatiivisen lähestymistavan valitsimme opinnäytetyömme luonteen mukaan. Tarkoituksenamme on saada suoria tuloksia, joita graafisella esittämisellä ja niiden tulkinnalla voidaan esittää. Näistä voimme tehdä omia johtopäätöksiä.

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tavoitteena on määrittää perusjoukko ja poimia tästä joukosta edustava otos. Tutkittavien taustat voivat erota toisistaan, tarkoitus on kuitenkin tehdä päätelmiä koko perusjoukosta, jolloin päätelmien teossa käytetään yleistyksiä otoksesta. (Hirsjärvi 2004, 169) Opinnäytetyössämme perusjoukkona ovat oman koulumme opiskelijat. Edustava otos työssämme tarkoittaa terveydenhoitajan vastaanotolla asioivia opiskelijoita. Mies- ja naisopiskelijoiden syyt käyttää terveydenhuolto palveluja voivat erota toisistaan. Opinnäytetyössämme kuitenkin selvittelemme kokonaistyytyväisyyttä, joten teemme otoksesta yleistyksiä.

Opinnäytetyömme pohjana käytämme sosiaali- ja terveysministeriön Opiskeluterveydenhuollon opasta. Lisäksi tutustuimme aiheeseen liittyviin tutkimuksiin ja muuhun kirjallisuuteen, joista teemme kirjallisuuskatsauksen (liite 1). Näiden perusteella teemme kyselylomakkeen Webpropol muotoon, joka lähetetään koulun sähköpostilla opiskelijoille vastattavaksi. Tavoitteena on tuottaa lyhyt kyselylomake, jossa on valmiit vastausvaihtoehdot ja muutama avoin kysymys. Kysymyslomakkeiden vastausten perusteella esitämme tulokset graafisessa tilastollisessa muodossa, jotka myös kirjoitetaan auki.

5.2 Tiedonkeruumenetelmä ja aineiston analyysi

Aineiston keräämiseen käytämme kyselylomaketta (liite 2). Kyselytutkimuksen etuna voidaan saada laaja tutkimusaineisto, koska kyselyllä voidaan tavoittaa paljon henkilöitä ja kysyä useampia asioita. Kyselymenetelmä säästää tutkijan aikaa ja vaivan näköä, joka parantaa sen tehokkuutta. Aineisto voidaan myös nopeasti

analysoida (Hirsjärvi 2004, 184.) Kyselylomakkeessamme käytämme kahden avoimen kysymyksen lisäksi suljettuja, eli strukturoituja kysymyksiä. Kyselylomakkeen teossa hyödynsimme YTHS:n asiakastyytyväisyys (2009) kyselyä sekä Harringtonin ja Revon (2007) opinnäytetyössä käytettyä kyselylomaketta. Osan kyselylomakkeen kysymyksistä olemme koostaneet oman kirjallisuuskatsauksen ja opiskeluterveydenhuollon oppaan sisällön mukaan. Kyselylomake testattiin kahdella opiskelijalla ja tämän perusteella lomaketta vielä hieman täydennettiin. Lomake tulee olemaan Webpropol kysely, joten sen ulkoasu ei täysin vastaa tässä liitteenä olevaa lomaketta.

Opinnäytetyössämme tutustumme aikaisempaan tutkimusaineistoon. Tutkimuksista muodostimme kirjallisuuskatsauksen. Kirjallisuuskatsausta varten aineistoa etsittiin Mikki-, Linda- ja Nelli- tietokannoista. Hakusanoina on käytetty termejä opiskeluterveydenhuolto, opiskelijoiden tyytyväisyys, sosiaali- ja terveysministeriö ja YTHS. Yritimme etsiä tutkimuksia, joissa olisi tutkittu opiskelijoiden tyytyväisyyttä opiskelu- ja kouluterveydenhuoltoon. Tällaista aineistoa ei suoraan löytynyt, lähinnä on tutkittu näiden eri osa-alueita. Opinnäytetyössämme olemme itse pyrkineet rajaamaan aineistoa vain opiskeluterveydenhuollon toimintaan, tavoitteisiin ja tehtäviin liittyen, emme niinkään opiskelijoiden terveydenhuollon eri osa-alueisiin, kuten sairaudenhoitoon tai terveystarkastuksien sisältöön. Tämä johtuen opinnäytetyön laajuudesta (4,5op).

Kyselylomakkeiden palautumisen jälkeen aineisto kerätään ja järjestetään. Opinnäytetyössämme käytämme Excel- taulukointia tuloksien esittelyssä. Excel-taulukon tuloksia selitetään käyttämällä tilastollista analyysia ja päätelmien tekoa, jota tulkitaan. Tulkinta tarkoittaa sitä, että analyysin tuloksia pohditaan ja niistä tehdään omia johtopäätöksiä. Tulkintaan kuuluu myös esiin nousevien merkitysten selkiyttäminen ja pohdinta. (Hirsjärvi 2004, 211- 213.)

6TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Tutkimusta tehdessä sen luotettavuutta pyritään arvioimaan ja näin välttämään virheiden syntymistä. (Tuomi 2009, 134; Hirsjärvi 2009, 231.) Luotettavuutta parantaa tutkijan tarkka, selvä ja totuudenmukainen selostus tutkimuksen toteuttamisesta. Tämä tulisi toteuttaa tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. (Hirsjärvi

2009, 231.) Olemme opinnäytetyössämme raportoineet käytetyt menetelmät totuudenmukaisesti heti suunnitteluvaiheesta lähtien.

Lukijaa arvostava kirjoittaja tavoittelee helppolukuisuutta, jolloin lukijan on helppo löytää tekstin sanoma, ilman kohtuutonta etsimistä. Luettavuudella tarkoitetaan tekstin selkeyttä ja kiinnostavuutta. Siihen kuuluu myös ulkoasuun liittyvät tekijät. Tutkimuksen perusrakenteen ja sisällysluettelon jäntevyys ja mielekkyys parantavat luettavuutta. (Hirsjärvi 2004, 263.) Opinnäytetyötä kirjoittaessamme olemme kiinnittäneet huomiota luettavuuteen ja selkeyteen. Kappalejaon ja siihen liittyen sisällysluettelon olemme pitäneet havainnollistavana. Tekstin ymmärrettävyyden olemme pyrkineet pitämään helppona ja välttämään vaikeita ilmaisuja.

Tutkimuksen luotettavuuteen liittyvät reliabelius ja validius. Reliabelius tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta eli kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Yksi tapa todeta reliabeliutta on esimerkiksi se, että kaksi eri tutkijaa päätyy samanlaiseen tulokseen. Toinen tutkimuksen luotettavuuden arviointiin liittyvä käsite on validius (pätevyys). Validius tarkoittaa käytetyn mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata sitä, mitä on tarkoitus mitata. Validius ei esimerkiksi päde silloin, kun kyselyyn vastaajat ovat käsittäneet kysymykset eri tavoin, kuin tutkija on ajatellut. Mikäli tutkija pysyy alkuperäisessä ajattelumallissaan tuloksia käsitellessään, ei tuloksia voida pitää pätevinä, jos tutkija ei huomioi vastaajan käsitystä kysyttävästä asiasta. (Hirsjärvi 2009, 231.)

Sisällön osalta oman tutkimuksemme validiutta olemme pyrkineet parantamaan valitsemalla teoriapohjaksi tutkimuksia ja kirjallisuutta aiheeseen mahdollisimman hyvin liittyen ja etukäteen niihin tutustumalla. Teoriapohjan tutkimuksellemme olemme tehneet näiden tutkimusten pohjalta. Validiutta opinnäytetyössämme pyrimme parantamaan hakemalla palautetta ohjaavalta opettajalta. Reliabeliutta tutkimuksessamme pyrimme pitämään hyvänä selostamalla tarkasti tutkimusprosessin eteneminen, toteuttaminen ja mainitsemalla käytetyt lähteet.

Tutkimuksen luotettavuuteen liittyy tutkimushenkilöiden valinnan ja aineiston hankinnan kulun selvittely. Raportin lukija odottaa, että aineiston hankinnan prosessi on hyvin järjestetty. Tarkoituksena olisi luottamus siihen, että aineisto on riittävä. Aineiston luotettavuuteen liittyy se, että tutkija osoittaa, että tutkitut ovat ilmaisseet

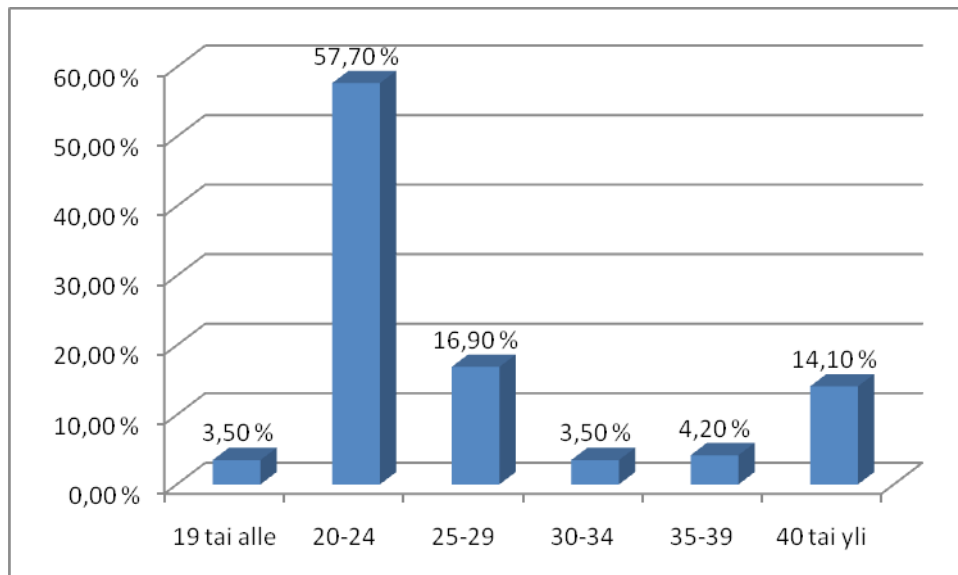
juuri sen, mitä todella ajattelevat, eivätkä esimerkiksi, mitä tehtävän antaja haluaa. (Syrjälä 1994, 152.) Olemme jo opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa selvittäneet aineistonkeruumenetelmiämme.

Tutkimuksen luotettavuutta parantaa myös tutkimusprosessin julkisuus. Asiantuntijapaneeliarviointi tarkoittaa sitä, että esimerkiksi tutkijakollegat arvioivat tutkimusprosessia. (Tuomi, 2009, 142.) Oman opinnäytetyömme tutkimusprosessia kuvaamme kirjallisesti, haemme palautetta opettajalta ja opponenteilta esitysseminaarissa.

7 TULOKSET

7.1 Taustatiedot

Opinnäytetyömme Webropol kyselyyn Internetissä vastasi 142 opiskelijaa. Näin ollen vastausprosentti oli 15,1 % (opiskelijamäärä 20.9.2010 932). Vastaajista 18 % oli miehiä ja 82 % naisia. Kaksi vastaajista ei ollut kertonut sukupuoltaan. Vastaajista iältään suurin osa 57,7 % oli 20–24 –vuoden ikäisiä (Kuvio 1).

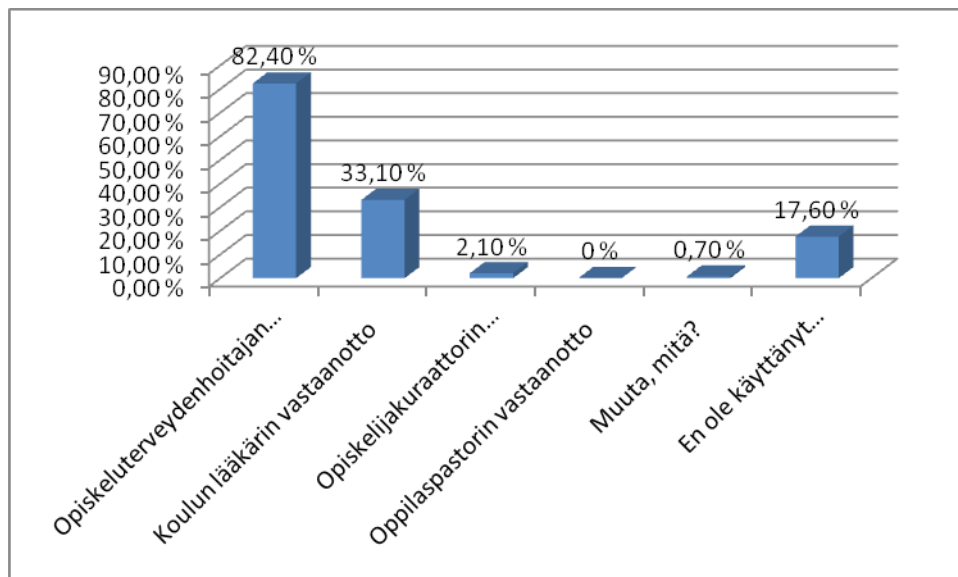
Kuvio 1: Vastanneiden ikäjakauma

7.2 Terveystuotopalvelut

Kysyimme opiskelijoilta, tietävätkö he mitä opiskeluterveydenhuollon palveluita omalla ammattikorkeakoululla tarjotaan. Vastaajista suurin osa, 82,4 %, tiesi tarjotut palvelut (Kuvio 2). Käytetyimmät opiskeluterveydenhuollon palvelut olivat opiskeluterveydenhoitajan, sekä koulun lääkärin vastaanotot. Oppilaspastorin vastaanotolla ei ollut käynyt kukaan. 17,6 % vastaajista ei ollut käyttänyt opiskeluterveydenhuollon palveluja lainkaan (Kuvio 3).

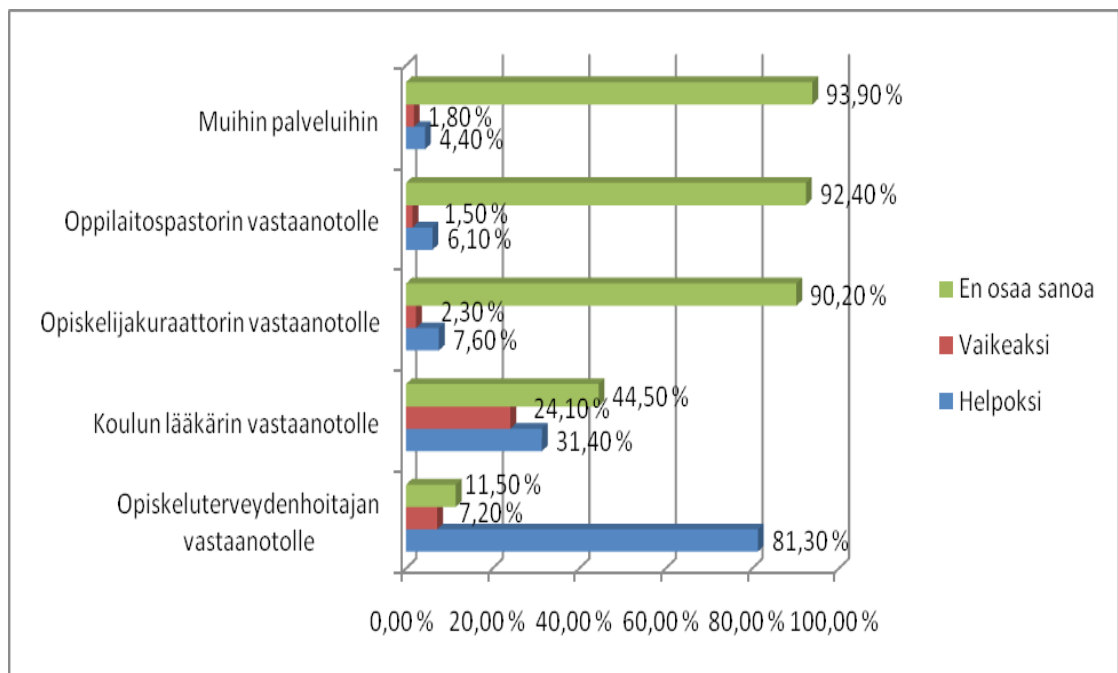

Kuvio 2: Opiskelijoiden tietämys tarjotuista opiskeluterveydenhuollon palveluista.

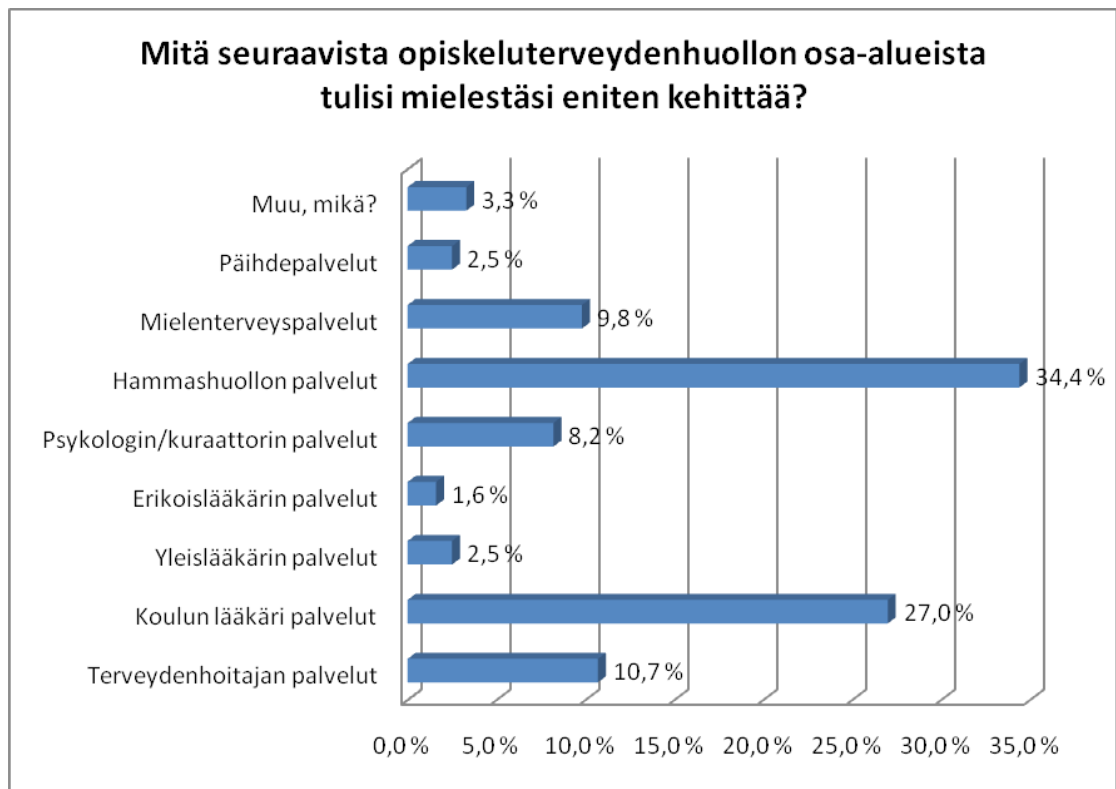
Kuvio 3: Opiskelijoiden eniten käyttämät opiskeluterveydenhuollon palvelut.

Opinnäytetyössämme selvitimme kuinka helpoksi opiskelijat kokevat pääsyn eri opiskeluterveydenhuollon palveluihin. Opiskeluterveydenhoitajan vastaanotolle pääsy koetaan pääosin helpoksi. Vastanneista 44,5 % ei osannut sanoa, onko koulun lääkärin vastaanotolle helppo vai vaikea päästä, helpoksi pääsyn koki 31,4 % ja vaikeaksi 24,1 %. Valtaosa vastanneista ei osannut sanoa kuinka helppoa opiskelijakuraattorin tai oppilaitospastorin vastaanotolle pääsy on (Kuvio 4). Vastaajista kolme jätti vastaamatta kysymyksen, vastanneista kaikki eivät olleet vastanneet kysymyksen joka kohtaan.

Kuvio 4: Kuinka helpoksi opiskelijat kokevat pääsyn eri opiskeluterveydenhuollon palveluihin.

Kysyimme opiskelijoilta, mitä opiskeluterveydenhuollon osa-alueista tulisi eniten kehittää. Tärkeimmäksi koettiin hammashuollon palvelujen kehittäminen 34,4 %, toiseksi tärkeimmäksi koulun lääkärin palvelujen kehittäminen 27 % ja kolmanneksi tärkeimmäksi terveydenhoitajan palvelujen kehittäminen 10,7 %. Mielenterveyspalveluissa koettiin myös olevan kehitettävää (Kuvio 5). Eräs opiskelija oli vastannut, että gynekologin palveluja tulisi kehittää. Myös YHTS:n palvelujen kehittämien oli mainittu.

Kuvio 5: Mitä palveluita opiskelijoiden mielestä tulisi eniten kehittää.

Opiskelijat toivoivat hammashuollon kuuluvan opiskeluterveydenhuoltoon. Opiskeluajalle toivottiin vähintään yhtä ilmaista hampaiden tarkastusta, muutenkin palvelut haluttiin opiskelijoille edullisemmaksi. Opiskelijat ehdottivat, että koulu voisi olla yhteistyössä yksityisen hammashuoltoa tarjoavan yrityksen kanssa. Lisäksi palveluihin toivottiin samankaltaisuutta kuin yliopistoilla. Hammashoidon saatavuudesta haluttiin selkeämmät ohjeet Savonlinnassa. Nykyisellään jonot hammaslääkärille tai hoitajalle koettiin liian pitkiksi. Koulun lääkärin palveluja haluttaisiin kehittää siten, että ne vastaisivat yliopistojen lääkäripalveluita. Koulun lääkärin toivottiin olevan useammin koululla, vastaanottoaikoja toivottiin lisää ja niiden toivottiin olevan pidempiä. Lääkärin vastaanotolle tulisi päästä kohtuullisessa ajassa. Lääkärimaksuja haluttaisiin opiskelijoille pienemmiksi. Reseptien uusimista toivottiin koulun lääkärillä helpommaksi. Opiskeluterveydenhoitajan palveluiden kehittämisehdotuksena oli, että terveydenhoitajan tulisi olla tavattavissa useammin ja poissaolojen aikana tulisi olla sijainen. Ehdotuksena oli mainittu, että terveydenhoitajia olisi kaksi, joista toinen hoitaisi tarkastuksia ja ajanvarauksellisia asioita, toinen olisi käytettävissä akuuteissa päivystysasioissa. Varsinkin aamupäivisin esiintyy ruuhkaa ja odotusajat ovat liian pitkiä, kun luennoillekin pitäisi ehtiä. Terveydenhoitajan tavoittaminen puhelimitse koettiin hankalaksi.

Terveystarkastuksien sisältöön toivottiin hemoglobiinin ja verensokerin mittauksia, jotta näiden asioiden takia ei tarvitsisi käydä erikseen laboratoriossa. Ammatinvalinnan ohjausta oli myös toivottu. Mielenterveyspalveluita tulisi kehittää niin, että avun saaminen olisi mahdollisimman helppoa ja nopeaa ja palveluihin pääsisi koulun kautta. Yhteistyötä opettajakoulutuslaitoksen kanssa tulisi kehittää (Itä-Suomen yliopisto). Toisaalta palveluihin oltiin tyytyväisiä nykyiselläänkin.

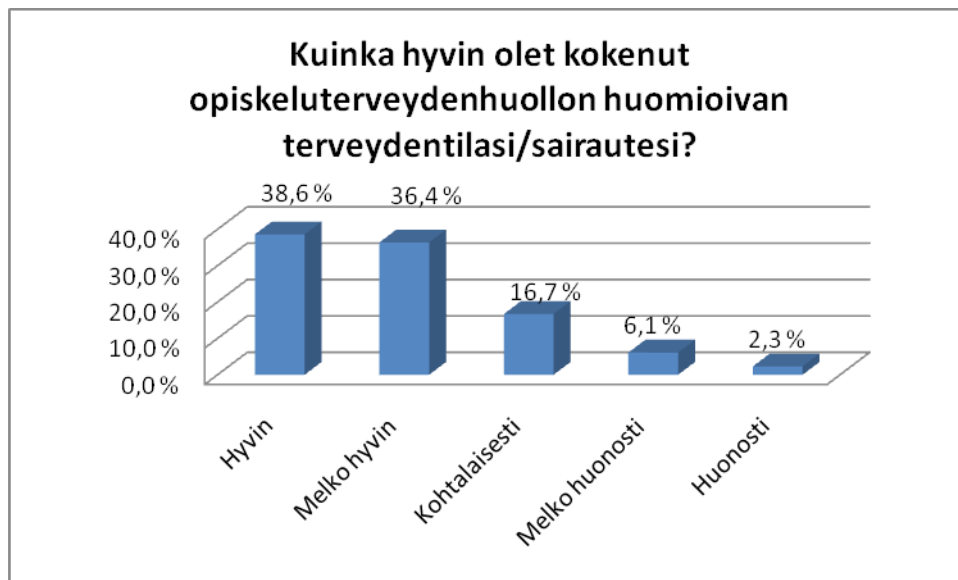
”Tällä hetkellä amk-opiskelijoilla ei käsittääkseni ole lainkaan hammashuollon palveluja käytettävissä oppilaitoksen kautta. joten hammashuolto mukaan opiskeluterveydenhuoltoon, vähintään mahdollisuus päästä maksuttomaan tarkastukseen.”

”Itse en edes tiedä kuuluuko meidän kouluterveydenhoitoon hammashuolto. Olisi hyvä jos kuuluisi ja jos kuuluu, niin tiedottamisessa tai omassa ymmärryksessä on puutteita.”

”Koululla tulisi olla jonkinlaisen psykologin vastaanotto vaikka kerran viikossa, jonne voisi mennä puhumaan ongelmistaan jos siltä tuntuu. Monet varmaan ajattelee että ahdistus jne. ei kuulu terveydenhoitajan alaan.”

7.3 Terveydentila

Opinnäytetyössämme emme tarkemmin selvitelleen opiskelijoiden terveydentilaa sairauksien ym. osalta. Kysyimme kuitenkin kuinka hyvin opiskelijat ovat kokeneet opiskeluterveydenhuollon huomioivan heidän terveydentilaa tai sairauttaan. 93% opiskelijoista vastasi kysymykseen. Heistä suurin osa 38,6 % koki opiskeluterveydenhuollon huomioivan ne hyvin ja melko hyvin 36,4 %. Opiskelijoista 2,3 % koki terveydentilan tai sairauden huomioinnin huonoksi (Kuvio 6).

Kuvio 6: Opiskelijoiden kokemus terveydentilan/ sairauden huomioimisesta opiskeluterveydenhuollossa.

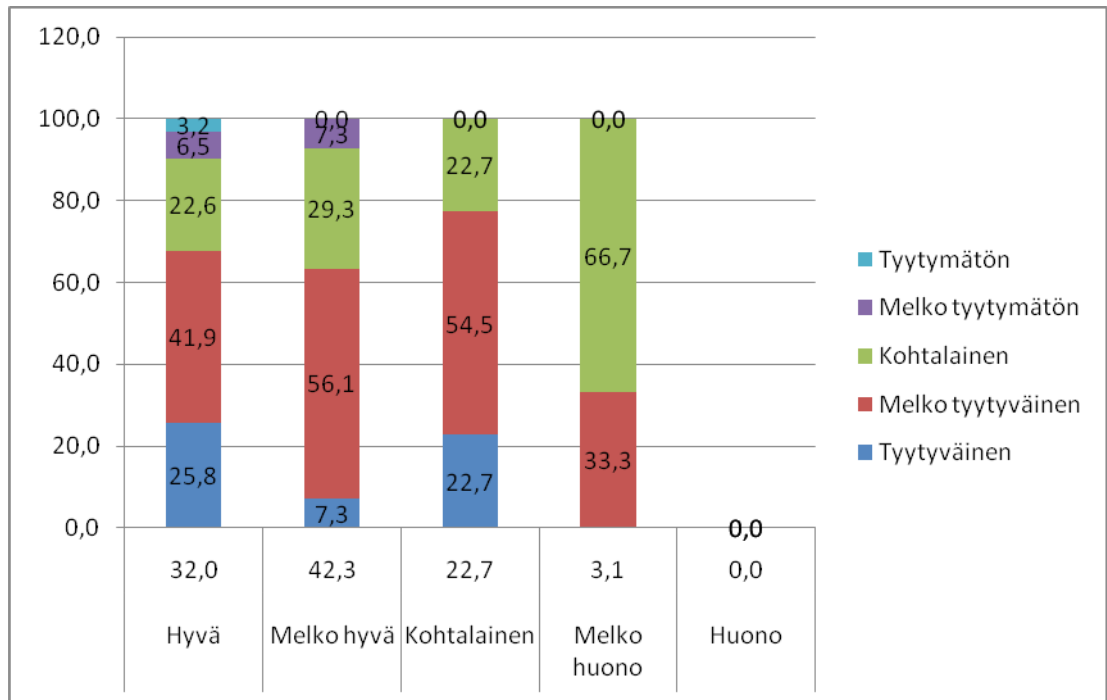
Opiskeluterveydenhuollon toiminnan terveyttä edistäväksi toiminnaksi koki 71,2 % vastaajista. 10,1% kuitenkin koki ettei opiskeluterveydenhuollon toiminta ole terveyttä edistävää toimintaa. 18,7 % vastaajista ei osannut sanoa, onko toiminta terveyttä edistävää.

Selvittelimme opiskelijoilta kuinka tyytyväisiä he ovat asioiden käsittelyyn opiskeluterveydenhuollossa. Terveysongelmien ja seksuaaliterveyden käsittelyyn oltiin tyytyväisiä. Mielenterveys- ja päihdetyöhön oltiin kohtalaisen tyytyväisiä. Toisaalta yli puolet ei osannut vastata kuinka hyvin päihdetyötä käsitellään. Ravitsemus- ja liikuntaohjaukseen oltiin kohtalaisen tyytyväisiä, mutta myös näiden asioiden käsittelystä puolet vastaajista ei osannut sanoa. Elämäntilanteen tukemiseen oltiin melko tyytyväisiä. Opiskelutilanteen tukemiseen oltiin kohtalaisen tyytyväisiä, eniten tyytymättömyyttä kuitenkin esiintyi tässä asiassa. Terveysongelmia lukuun ottamatta, opiskelijoista noin puolet eivät osanneet sanoa, kuinka tyytyväisiä he ovat erilaisten asioiden käsittelyyn opiskeluterveydenhuollossa (Kuvio 7).

	Tyytyväinen	Melko tyytyväinen	Kohtalaisen tyytyväinen	Melko tyytymätön	Tyytymätön	En osaa sanoa
Terveysongelmat	45,6 %	25,7 %	12,5 %	1,5 %	0,7 %	14,0 %
Mielenterveystyö	10,4 %	7,4 %	16,3 %	8,1 %	1,5 %	56,3 %
Seksuaaliterveys	25,0 %	16,9 %	11,8 %	2,2 %	2,2 %	41,9 %
Päihdetyö	11,3 %	9,8 %	14,3 %	1,5 %	2,3 %	60,9 %
Ravitsemus- ja liikuntaohjaus	7,5 %	12,7 %	15,7 %	10,4 %	2,2 %	51,5 %
Opiskelutilanteen tukeminen	13,3 %	14,8 %	17,8 %	6,7 %	3,7 %	43,7 %
Elämäntilanteen tukeminen	14,8 %	18,5 %	14,1 %	8,1 %	3,0 %	41,5 %

Kuvio 7: Kuinka tyytyväisiä opiskelijat ovat eri asioiden käsittelyyn opiskeluterveydenhuollossa.

Kysyimme opiskelijoilta arviota omasta terveydentilasta, sekä samalla tyytyväisyyttä opiskeluterveydenhuollon palveluihin. Saaduista tuloksista pystyisimme päättämään terveydentilan ja tyytyväisyyden välistä yhteyttä. Opiskelijoista 32,0 % koki terveydentilansa hyväksi, heistä 25,8 % oli tyytyväisiä opiskeluterveydenhuollon palveluihin, 41,9 % oli melko tyytyväisiä. Heistä tyytymättömiä opiskeluterveydenhuollon palveluihin oli 3,2 %. Kukaan ei tuntenut omaa terveydentilaansa huonoksi, melko huonoksi terveydentilansa tunsu 3,1 %. Heistä kukaan ei ollut täysin tai edes melko tyytymätön opiskeluterveydenhuollon palveluihin. Toisaalta kukaan heistä ei ollut tyytyväinenkään, melko tyytyväisiä oli 33,3 % ja kohtalaisen tyytyväisiä 66,7 % opiskelijoista (Kuvio 8).

Kuvio 8: Opiskelijoiden arvio terveydentilastaan ja tyytyväisyys opiskeluterveydenhuollon palveluihin.

7.4 Yhteydenotto, hoidon saaminen ja hoitotilanne

Kysyimme opiskelijoilta erilaisia asioita liittyen opiskeluterveydenhuollossa yhteydenottoon, hoidon saamiseen ja hoitotilanteeseen. Tiedottaminen opiskeluterveydenhuollon toiminnasta toteutui melko hyvin tai kohtalaisesti, näin vastasi noin puolet vastaajista. Opiskeluterveydenhuollon yhteystietojen ja aukioloaikojen tiedottaminen toteutui 28,7 % mielestä kohtalaisesti ja melko hyvin 23,5 % vastanneista. Vastaanoton aukioloaikojen sopivuus toteutui kohtalaisesti 26,3 % mielestä ja melko hyvin 25,5 % mielestä. Terveystieteiden tavoittaminen puhelimella toteutui melko hyvin 23,7 % mielestä, sekä hyvin 22,2 % mielestä. 37,8 % ei osannut vastata tähän kysymykseen. Terveystieteiden vastaanotolle pääsemisen nopeus toteutui 31,6 % mielestä hyvin ja melko hyvin 30,9 %. Vastaanottoajan riittäminen toteutuu hyvin 35,3 %:lla vastaajista, 23,5 % vastaajista se toteutui melko hyvin. Yli puolet vastaajista koki, että heitä kuunneltiin ja he tunsivat tulleeksi ymmärretyksi hyvin vastaanottotilanteessa. 40 % vastaajista koki, että oma mahdollisuus vaikuttaa omia asioita koskeviin päätöksiin toteutuu hyvin. 38,1 % vastaajista oli sitä mieltä, että tarvittavan jatkohoidon saaminen toteutui hyvin (Kuvio 9).

	Huonosti	huonostiMelko	Kohtalaisesti	Melko hyvin	Hyvin	En osaa sanoa
Tiedottaminen opiskelu- terveydenhuollon toiminnasta	8,1 %	19,9 %	24,3 %	25,0 %	17,6 %	5,1 %
Opiskeluterveydenhuollon yhteystietojen ja aukioloaikojen tiedottaminen	6,6 %	16,9 %	28,7 %	23,5 %	21,3 %	2,9 %
Vastaanoton aukioloaikojen sopivuus	5,1 %	16,1 %	26,3 %	25,5 %	19,0 %	8,0 %
Terveydenhoitajan tavoittaminen puhelimitse	2,2 %	5,9 %	8,1 %	23,7 %	22,2 %	37,8 %
Terveydenhoitajan vastaanotolle pääsemisen nopeus	1,5 %	8,8 %	14,7 %	30,9 %	31,6 %	12,5 %
Vastaanottoajan riittävyys	1,5 %	7,4 %	15,4 %	23,5 %	35,3 %	16,9 %
Sinua kuunneltiin ja tunsit tulleesi ymmärretyksi	0,7 %	4,4 %	5,9 %	21,3 %	55,1 %	12,5 %
Mahdollisuutesi vaikuttaa asioitasi koskevaan päätöksen tekoon	0,7 %	4,4 %	5,2 %	18,5 %	40,0 %	31,1 %
Tarvittavan jatkohoidon saaminen opiskeluterveydenhuollon kautta	3 %	6 %	6 %	14,9 %	38,1 %	32,1 %

Kuvio 9: Kuinka hyvin eri asiat opiskelijoiden mielestä toteutuvat opiskeluterveydenhuollossa.

Selvittelimme opinnäytetyössämme kokevatko opiskelijat yksityisyyden turvatuksi opiskeluterveydenhuollossa. Opiskelijoista 81,2 % koki, että yksityisyys on turvattu. 8,7 % ei kokenut näin ja 10,1 % taas ei osannut sanoa (Kuvio 10).

Kuvio 10: Yksityisyyden kokeminen opiskeluterveydenhuollossa.

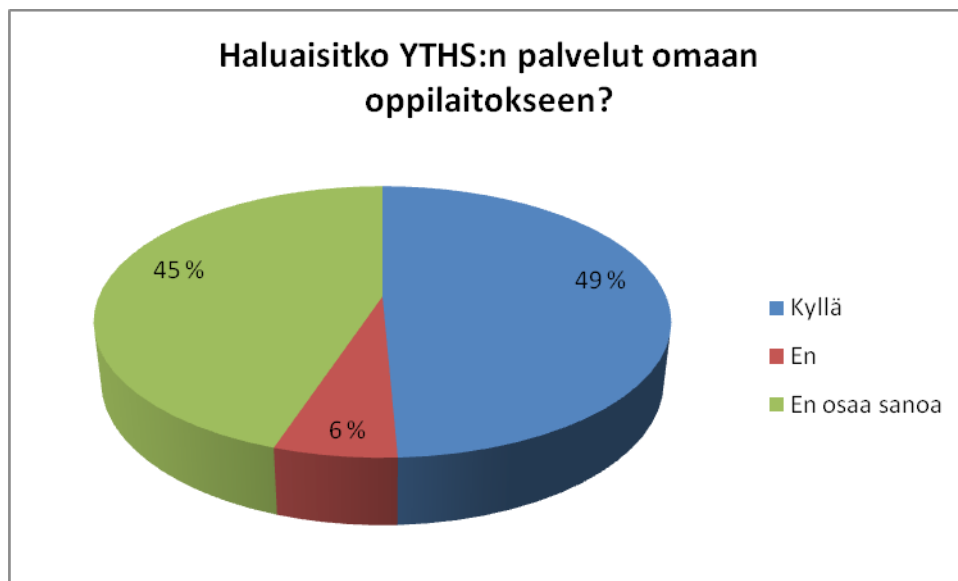
Kysyimme opiskelijoilta, kokevatko he, että Internetiä ja muita sähköisiä palveluita olisi hyödynnetty tarpeeksi opiskeluterveydenhuollossa. Vastanneista 61,3 % koki, että niitä on hyödynnetty tarpeeksi. 38,7 % koki, ettei niitä ole hyödynnetty tarpeeksi. Kysyimme opiskelijoilta myös, miten Internetiä ja sähköisiä palveluita voisi hyödyntää. Ehdotuksina opiskelijoilta tuli mm. tiedottamisesta, joka voisi tapahtua studentin etusivulla, sähköpostissa ja mahdollisesti terveydenhoitajan omalla kotisivulla. Opiskelijat toivoivat, että tiedottamista olisi enemmän. Opiskelijoista osa toivoi, että terveydenhoitaja voisi ilmoittaa myös sähköisesti ajankohdista, jolloin ei ole paikalla. Opiskelijoista osa toivoisi, että ajanvarauksen voisi tehdä sähköisesti. Joku vastaajista toivoisi, että laboratorio vastaukset saisi suoraan sähköpostiin, myös sairastodistuksia toivottiin saatavan Internetin välityksellä.

”Jokaiselle uudelle opiskelijalle tulisi tulla terveydenhuollon palveluista sähköisessä muodossa tiedote opintojen alkaessa.”

”MAMK:n terveydenhoitajalle voisi esimerkiksi saada oman kotisivun studentin yhteyteen, jossa voi kysellä yleisiä terveyteen liittyviä kysymyksiä silloin kun ei pääse hänen luokseen käymään (vaikka viikonloppuna, tai jos hoitajalla on kiire eikä oppilaskaan jouda odottamaan).”

7.5 YTHS

Opinnäytetyömme kyselyssä esittelimme lyhyesti YTHS:ää. Kysyimme opiskelijoilta, ovatko he aikaisemmin kuulleet tai tutustuneet Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön, YTHS tuottamiin palveluihin. Opiskelijoista 28,7 % oli tutustunut YTHS:ään aiemmin. Suurempi osa, 71,3 % puolestaan ei ollut kuullut tai tutustunut YTHS:ään. Kysyimme opiskelijoilta haluaisivatko he YTHS:n palvelut omaan oppilaitokseen, 49,3 % haluaisi, 5,8 % ei haluaisi ja 44,9 % ei osannut sanoa (Kuvio 11).

Kuvio 11: Opiskelijoiden kiinnostus YTHS:n palveluista.

Kysyimme olisivatko opiskelijat valmiita maksamaan opiskeluterveydenhuollon palveluista, jos palvelut samalla paranisivat, 42,1 % ei olisi valmis maksamaan palveluista, kuitenkin suurempi osa olisi valmis maksamaan palveluista (Kuvio 12).

Kuvio 12: Opiskelijoiden valmius maksaa vuosimaksua opiskeluterveydenhuollon palveluista.

7.6 Mitä opiskelijat toivovat tai odottavat opiskeluterveydenhuollolta

Tiedustelimme opiskelijoilta, mitä he toivoisivat tai odottaisivat opiskeluterveydenhuollolta. Palautteesta kävi ilmi, että opiskelijat toivoisivat opiskeluterveydenhoitajan esittäytymistä opintojen alussa, myös tiedottamiseen toivottiin parannusta. Tiedottaa voisi mm. siitä, kenelle palvelut kuuluvat, terveydenhoitoalan opiskelijoilta vaadittavista näytteistä sekä influenssa- ja muista rokotuksista. Palveluista toivottiin infoa sähköpostiin. Vastaanottoaikoja toivottiin enemmän ja muutenkin parannusta aukioloaikoihin nykyisellään. Nykyiset aamupäivystysajat eivät tunnu riittävän. Vastaanottotilanteeseen oltiin tyytyväisiä ja terveydenhoitaja sai kiitosta. Aiheesta ja ongelmista riippumatta toivottiin ja odotettiin apua sekä ohjausta. Myös fysioterapeuttista hoitoa, apua ja neuvoa toivottiin opiskeluterveydenhuoltoon. Jatkohoitoon, erikoislääkäreille ja hammaslääkäreille pääsyä haluttaisiin nopeammaksi sekä helpommaksi. Osa vastanneista toivoi parannuksia odotustilaan, koska nykyisin tiloihin puhe kuuluu odotushuoneen oven läpi, vaikka radiokin olisi päällä. Vastauksissa toivottiin samanlaisia palveluita kuin yliopisto- opiskelijoilla, sekä muutenkin yhtenäistä linjaa YTHS:n kanssa. Opiskeluterveydenhuolto toivottiin kaiken kattavaksi niin, että terveyden ja elämän eri osa-alueisiin panostettaisiin jo nuoruudessa ja näin panostettaisiin samalla tulevaisuuteen. Mielenterveystyöhön, etenkin ennaltaehkäisyyn toivottiin enemmän

panostamista. Hammashuollon palvelut toivottiin säännöllisiksi myös opiskeluterveydenhuollossa.

”Aikuisopiskelijana en ole saanut minkäänlaista tietoa terveydenhuollosta. En edes tiedä on minulla mahdollisuutta käyttää palveluita.”

”Ainakin Savonlinnassa odotushuoneeseen kuulee yleensä kaiken mitä terveydenhoitajan/lääkärin vastaanotolla keskustellaan, loukkaa yksityisyyttä. Musiikki kovemmalle tai puhe hiljemmalle.”

”Terveystieteiden saatuun paranemista. Aina ruuhkaa, eikä pysty tuntien takia odottamaan.”

”Toimii hyvin näinkin, kiitos.”

8POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Olemme opinnäytetyössämme selvittäneet opiskeluterveydenhuollon toimintaa ja opiskelijoiden tyytyväisyyttä siihen. Vastajia opinnäytetyöhömme saimme 142, joka vastaa noin 15,1 %:a koulumme opiskelijoista. Pidämme tuloksia luotettavina ja suuntaa antavina, mutta emme oleta niiden edustavan yleisesti koko Ammattikorkeakouluopiskelijajoukon mielipidettä.

Opinnäytetyössämme olemme esitelleet oman koulumme opiskeluterveydenhuollon palveluita. Kun kysyimme, tietävätkö opiskelijat mitä palveluja tarjolla on, niin vajaa 19 % ei tiennyt mitä palveluja tarjotaan. Vastajista 28 % koki palveluista tiedottamisen huonoksi tai melko huonoksi. Tästä päättelimme, että tiedottaminen on ollut puutteellista tai vaikeasti saatavissa. Oppilaitospastorin vastaanotolla ei ollut käynyt kukaan. Mietimme onko tähän syynä jälleen tiedottaminen vai onko vastaanotolle vaikea päästä. Joka tapauksessa mielestämme kynnys palveluiden saamiseen tulisi olla matala. STM:n Opiskeluterveydenhuollon oppaan mukaan

palveluiden järjestäjän vastuulla on antaa opiskelijalle tieto hänen käytettävissä olevista palveluista. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 91)

Opiskelijat kokivat palveluihin pääsyn pääosin helpoksi. Eniten toivottiin hammashuollon palveluiden kehittämistä. Tähän toivottiin muutenkin lisää selvyttä, kenelle palvelut kuuluvat ja mitä palveluja hammashuollon osalta opiskelijalle kuuluu. Myös koulun lääkärin vastaanoton toimintaa tulisi kehittää. Lääkärin toivottiin olevan koululla useammin ja vastaanotto aikojen tulisi olla pidempiä. Terveystarkastajan palvelut koettiin pääosin hyväksi nykyisellään. Suurimmat kehittämistoiveet liittyivät aamuvastaanotto ruuhkan helpottamiseen. Mielenterveyspalveluiden kehittäminen koetaan tärkeäksi. Tulokset ovat samansuuntaisia edellisten tutkimusten kanssa. Vankka (2010) ja Koivumäki & Laitinen (2008) toteavat julkaisuissaan, että opiskelijat olivat tyytyväisiä terveystarkastusten sisältöön, mutta sekä lääkärin, että terveydenhoitajan vastaanotolle pääsyä toivottiin helpommaksi ja vastaanottoaika pidemmäksi. Opiskelijoilla oli kehittämideoita palveluiden kehittämisen suhteen. Erolan (2004) selvityksen mukaan eniten kehitettävää oli hammashuollon palveluissa.

Opiskeluterveydenhuollon yhtenä tehtävänä on edistää opiskelijoiden terveyttä ja opiskelukykyä. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 25) Tutkimuksessamme opiskelijat kokivat oman koulumme opiskeluterveydenhuollon onnistuvan tässä vähintään kohtalaisesti. Vain hyvin pieni osa koki, ettei opiskeluterveydenhuolto huomioi terveydentilaa tai sairautta riittävästi, tai ettei toiminta olisi terveyttä edistävää toimintaa. Samansuuntaisia tuloksia on esitetty Vankan (2010) opinnäytetyössä kuin Kuntun (2004) tuottamassa Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2000-aineistossa.

Hyvän hoitosuhteen muodostamisen yhtenä lähtökohtana on asiakkaan yksityisyydensuojan toteutuminen. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 164) Tutkimuksessamme 8,7 % opiskelijoista koki, ettei yksityisyys olisi turvattu. Näin ollen tältä osin opiskeluterveydenhuoltoon oltiin kohtalaisen tyytyväisiä. Tulisi kuitenkin edelleen tutkia, miksi osa opiskelijoista koki, ettei yksityisyys toteudu.

Opiskeluterveydenhuollon oppaan mukaan oppilaitoksen ja opiskeluterveydenhuollon tulisi yhteistyössä varmistaa, että tarjolla olevat opiskeluterveydenhuollonpalvelut yhteydenotto-ohjeineen löytyvät helposti oppilaitoksen verkkosivuilta. Samassa

yhteydessä mainitaan, että opiskelijat osaavat etsiä terveystietoa Internetistä. Resurssien säästämiseksi kannattaa opiskelijoita ohjata etsimään tietoa valmiista tietolähteistä. (Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006, 160–161) Omissa tuloksissamme 61,3 % opiskelijoista koki, että sähköisiä palveluita on hyödynnetty tarpeeksi. Myös kehittämis-ideoita opiskelijoilla olisi. Johanna Castrén mainitseekin YTHS:n verkkosivuilla, että sähköposti ja puhelinkontaktien määrä on selvästi kasvanut ja opiskelijat suhtautuvat myönteisesti sähköisesti tarjottaviin palveluihin. (YTHS. Johanna Castrén... terveydenhuoltoa)

Esittelimme Webropol kyselyssämme opiskelijoille lyhyesti Ylioppilaidenterveydenhuoltosäätiön, YTHS toimintaa. Vastaajista suurempi osa haluaisi omaan oppilaitokseen YTHS:n palvelut ja suurempi osa olisi myös valmis maksamaan opiskeluterveydenhuollosta. Kuitenkaan osa opiskelijoista ei olisi valmis maksamaan opiskeluterveydenhuollosta.

Yhteenvedona voimme todeta, että opiskelijat ovat tyytyväisiä opiskeluterveydenhuoltoon, mutta myös kehitettävää olisi. Opiskelijat osaavat myös itse nimetä kehittämis ehdotuksia ja odotuksiaan opiskeluterveydenhuollon palveluita kohtaan. YTHS:n palvelut ovat suurimmalle osalle ammattikorkeakouluopiskelijoista tuntemattomia, eivätkä kaikki olisi valmiita siirtymään siihen ilman soveltamista.

Jatkotutkimusaiheina esitämme tarkempaa tutkimusta niiden asioiden osalta, joiden suhteen esiintyy tyytymättömyyttä. Kun opiskeluterveydenhuoltoa kehitetään ja laatua seurataan, niin mielestämme opiskelijoiden mielipiteitä ja odotuksia tulee kartoittaa. Ennen kuin YTHS:n mallia käydään soveltamaan ammattikorkeakouluihin, olisi paikallaan ensin tiedottaa opiskelijoita ja muodostaa palvelut opiskelijoiden tarpeen mukaan.

LÄHTEET

Erola Hanna. 2004. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden hyvinvointi 2004. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2004:16. Helsinki.

http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/_julkaisu/1067985

Harrington, Kaisa & Repo, Milla. 2007. Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian opiskelijoiden hyvinvointitutkimus 2007. Helsingin ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/29196/stadia-1194532012-4.pdf?sequence=1>

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2004. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Itä-Suomen lääninhallitus. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon resursseissa vakavia puutteita. WWW-dokumentti.

<http://www.intermin.fi/lh/ita/bulletin.nsf/PFBDArch/106FE0E767CCB723C2257346004351FD?opendocument> Päivitetty 29.8.2007. Luettu 25.11.2010

Kunnat.net. Yleiskirjeet ja lausunnot. Kuntaliiton yleiskirjeet. Muutoksia kansanterveystutkimuksen tehtäviä koskeviin säännöksiin.

http://www.kunnat.net/k_perussivu.asp?path=1;29;63;375;114584;122930;124020

Kunttu Kristina. 2004. Oireilevan opiskelijan viesti? Tutkimuksia Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2000 –aineistosta. Kela 2004 Sosiaali- ja terveysturvan katsauksia. Helsinki. Edita Prima Oy

Kunttu, Kristina & Huttunen, Teppo 2009. Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2008. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 45. Helsinki. WWW-dokumentti.

<http://www.yths.fi/download.asp?id=Terveystutkimus;2272;%7BA9573971-78CF-429E-9275-C6A39AC17415%7D>

Päivitetty 24.9.2009. Luettu 24.11.2010.

Koivumäki Tanja & Laitinen Kati. 2008. Mikkelin ammattikorkeakouluopiskelijoiden hyvinvointi, hyvinvointikysely 2007. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

<https://ap.mikkeli.amk.fi/e-opinnayte/opinn200894176.pdf>

Mikkelin ammattikorkeakoulu. Opiskelu. Opiskeluterveydenhuolto.

http://www.mamk.fi/menu_description.asp?menu_id=77 Päivitetty 19.5.2008. Luettu

3.12.2010

Neuvolatoiminta, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä ehkäisevän suun terveydenhuolto. Sosiaali- ja terveysministeriö. 2009. WWW- dokumentti.

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?

[folderId=1087414&name=DLFE-11139.pdf](http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=1087414&name=DLFE-11139.pdf) Ei päivitystietoja. Luettu 25.11.2010.

Opiskeluterveydenhuollon kustannukset ja järjestämistapaehdotukset. 2009. Sosiaali- ja terveysministeriö. Etusivu. Julkaisut. Sosiaali- ja terveysministeriö selvityksiä

2009: 49.

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=39503&name=DLFE-10637.pdf Ei päivitystietoja. Luettu 30.11.2010

Opiskeluterveydenhuollon opas. 2006. Sosiaali- ja terveysministeriö. Julkaisuja 2006:12. Yliopistopaino. Helsinki.

Opintotoimisto. Mikkelin Ammattikorkeakoulu. Savonlinna. Staff intranet.

Opiskelijamäärä 20.9.2010. Tulosti Riikka Korolainen 3.12.2010.

Sosiaali- ja terveysministeriö. Uutiset. Työryhmä valmistelevaan ammattikorkeakoulujen opiskelijaterveydenhuollon kokeiluja. WWW- dokumentti.

<http://www.stm.fi/tiedotteet/verkkouutinen/view/1538936#fi> Päivitetty 27.10.2010.

Luettu 24.11.2010

Syrjälä, Leena, Ahonen, Sirkka, Syrjäläinen, Eija & Saari, Seppo 1994. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. Helsinki: Kirjayhtymä oy.

Sosiaali- ja terveysministeriö. Tiedote 439/2009. Työryhmä:

Ammattikorkeakoululaisille samat terveystalvelut kuin yliopisto- opiskelijoille. <http://www.stm.fi/tiedotteet/tiedote/view/1478568#fi> Päivitetty 16.12.2009. Luettu 30.11.2010.

Sosiaali- ja terveysministeriö. Verkkouutinen 27.10.2010. Etusivu. Uutiset. Työryhmä valmistelemaan ammattikorkeakoulujen opiskelijaterveydenhuollon kokeiluja. Verkkouutinen. <http://www.stm.fi/tiedotteet/verkkouutinen/view/1538936#fi> Päivitetty 27.10.2010. Luettu 30.11.2010

Student. Etusivu, tukipalvelut, opiskeluterveydenhuolto. Savonniemen kampus.

http://student.mikkeli.amk.fi/alltypes.asp?d_type=5&menu_id=491&menupath=277,281,491#491 Päivitetty 19.8.2010. Luettu 30.11.2010

Taloussanommat.fi. TaSa, talousasiaa opiskelijoille. Opiskelijan terveystmaksu 1X-XXXX euroa. WWW-dokumentti.

<http://www.taloussanommat.fi/uutinen/2009/05/27/opiskelijan-terveystmaksu-1xxxxx-euroa/200911999/243> Päivitetty 27.5.2009. Luettu 25.11.2010

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 28.5.2009/380. Finlex – valtion säädöstietopankki. WWW–dokumentti.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090380>. Päivitetty 28.5.2009. Luettu 23.11.2010.

Vankka, Riikka. 2010. Ammattiopiston opiskelijoiden kokemukset opiskeluterveydenhuollosta. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/13084/Vankka_Riikka_2010.pdf?sequence=1

YTHS, ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiö. YTHS lyhyesti. WWW- dokumentti.

<http://www.yths.fi/netcomm/default.asp?strLAN=FI> Päivitetty 3.5.2010. Luettu 23.11.2010.

YTHS, Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. Tutkimukset ja julkaisut. Oppaat. Opiskeluyhteisön terveydeksi. 2007. WWW-dokumentti.

<http://www.yths.fi/download.asp?id=Opiskeluyhteison%5Fterveydeksi%5Fverkkoon;2747;{221322AF-72AC-4073-8FE6-071545DD083E}> Ei päivitystietoja. Luettu 23.11.2010.

YTHS, Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. Etusivu. Ajankohtaista. Johanna Castrén selvitti väitöskirjassaan sähköistä viestintää ja verkkoneuvontapalvelua osana yliopisto-opiskelijoiden terveydenhuoltoa. 2008.

<http://www.yths.fi/netcomm/default.asp?strLAN=FI> Päivitetty 2.12.2008. Luettu 1.12.2010.

Itä-Suomen yliopiston Ylioppilaskunta. 2010. Palvelut. Toimistot. Jäsenmaksutiedot: Itä-Suomen yliopistossa opiskelevat lukuvuosi 2010-2011.

http://www.isyy.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=11&Itemid=12&lang=fim Ei päivitystietoja. Luettu 2.12.2010

LIITTEET

Liite 1. Kirjallisuuskatsaus

Tutkimuksen tiedot	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto ja menetelmä	Tulokset	Teema/kategoria
Sosiaali- ja terveysministeriö. Julkaisuja 2006:12. Opiskeluterveydenhuollon opas. Yliopistopaino. Helsinki	Oppaassa kuvataan opiskeluterveydenhuollon tavoitteet, tehtävät ja sisältö.	Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja.		Opiskeluympäristö Opiskelijoiden elämäntilanne Terveysongelmien erityispiirteet Terveysten ja opiskelukyvyn edistäminen Terveys- ja sairaanhoitopalvelut Opiskeluterveydenhuollon erityiskysymykset Asiakkaan asema
Erola Hanna. 2004. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden hyvinvointi 2004. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2004:16. Helsinki.	Tavoitteena oli selvittää ammattikorkeakouluopiskelijoiden hyvinvoinnin, terveyden ja opiskelijaterveydenhuollon palvelujen nykytilaa ja kehittämistarpeita. Tavoitteena oli myös tuottaa yliopisto-opiskelijoita koskevien tutkimusten kanssa vertailukelpoisia tuloksia.	Internet kysely.	Eniten käytetyt palvelut olivat terveydenhoitaja, yleislääkäri ja hammaslääkäri. N. 37 % piti terveydenhoitajan vastaanotolle pääsyä helppona, 14 % piti yleislääkärinvastaanotolle pääsyä helppona. Vastanneista 18 % ei ollut päässyt	Terveys- ja sairaanhoitopalvelut Opiskelijan hyvinvointi

			<p>halutessaan lääkärin- ja vajat 7 % terveydenhoitajan vastaanotolle. Terveydenhoitajan vastaanotolle pääsyä odotetaan n. 1,6 päivää, lääkärin 6,7 päivää. Eniten kehitettävää oli hammashuollon palveluissa.</p>	
<p>Koivumäki Tanja & Laitinen Kati. 2008. Mikkelin ammattikorkeakouluopiskelijoiden hyvinvointi, hyvinvointikysely 2007. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.</p>	<p>Tarkoituksena oli selvittää opiskelijoiden hyvinvoinnin nykytilaa ja kehittämistarpeita.</p>	<p>Internet kysely. Aineiston analysoinnissa käytettiin ristiintaulukointia ja suorien jakaumaa. Määrällinen tutkimus.</p>	<p>Miesopiskelijat kokivat heikoksi osallisuuden opiskelijayhteisössä ja naiset taas opiskelumotivaation. Tukea stressin hallintaan toivottiin. Tutkimuksen mukaan opiskelijoilla on kehittämisiäideoita palveluiden ja hyvinvointinsa parantamisen suhteen. Tyytymättömyyttä koettiin terveydenhuolto- ja palveluita</p>	

			opiskeluympäristöä kohtaan.	
<p>Kunttu Kristina. 2004. Oireilevan opiskelijan viesti? Tutkimuksia Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2000 – aineistosta. Kela 2004 Sosiaali- ja terveysturvan katsauksia. Helsinki. Edita Prima Oy</p>	<p>Julkaisun tutkimuksissa perehdytään: opiskelijoiden yleisiin ja ajankohtaisiin terveysongelmiin, opiskelijoiden kokemuksiin terveystutkimusten laadusta & suurkulutuksesta. Myös opiskelukyvyn yhteyksiä terveydellisiin ja opiskeluyhteisöisiin seikkoihin. Myös yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden terveyden, terveyskäyttäytymisen ja palvelujen käytön eroja verrataan.</p>	<p>Aineisto koostuu terveystutkimuksen aineistosta, sekä 10 itsenäistä tutkimusta. Tutkimusmenetelminä suorien jakaumia, ristiintaulukointia ja logistista regressioanalyysia.</p>	<p>Tyytyväisyyttä lisäsivät se, miten opiskelija oli saanut selvyyden huolestuttaviin asioihin, kuinka hän oli tullut kuulluksi ja ymmärretyksi, sekä kuinka hoidon suunnittelu ja opastus toteutui. Tyytymättömyyttä lisäsi huonoksi koettu terveydentila, fyysinen ja psyykinen oireilu, stressi, palvelujen runsas käyttö, vähäinen mahdollisuus tuen saamiseen. Stressi, opiskeluasiat ovat vaikuttamassa terveysongelmissa, joten koululla on tärkeä</p>	<p>Terveyspalvelujen laatu Lääkäripalvelujen käyttö</p>

			rooli opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämässä.	
<p>Kunttu, K & Huttunen, K. 2009. Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimus 2008. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 45. Helsinki.</p>	<p>Tutkimuksessa kartoitettiin korkeakouluopiskelijoiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveydentilaa, sekä niihin vaikuttavia seikkoja esimerkiksi terveystutkimusten käyttöä ja mielipiteitä palvelujen laadusta. Tutkimus on vertailukelpoinen vuosien 2000 ja 2004 tehtyjen samanlaisten tutkimuksien kanssa.</p>	<p>Lomakekysely postitse, sekä internet kysely. Uusintakyselyjä tehtiin kolme. Aineisto analysoinnissa on käytetty suoraa jakaumaa ja ristiin taulukointia.</p>	<p>Kunnallisessa opiskeluterveydenhuollon palvelun tarjoamisen puutteet näkyivät selvästi eri terveydenhuollon ammattilaisten palveluiden käytössä. Ammattikorkeakouluopiskelijat käyttivät terveyskeskuspalveluja opiskeluterveydenhuollon lisäksi tai sen sijaan. He myös käyttävät vähemmän erikoislääkärin palveluja sekä hammaslääkärinpalveluja. Ammattikorkeakouluopiskelijat sekä yliopisto-opiskelijat</p>	<p>Korkeakouluopiskelijat, terveystutkimusten käyttö,</p>

Liite 1. Kirjallisuuskatsaus

			<p>olivat yleisesti ottaen tyytyväisiä vastaanottokäyntien sisältöön. Opiskelijat pystyivät hyvin osoittamaan asiat, joihin tarvitsevat apua. Tutkimuksessa esiin tulleet ongelmat vastasivat hyvin opiskelijoiden toiveisiin saada apua terveyteen ja opiskeluun liittyvissä asioissa.</p>	
<p>Vankka, Riikka. 2010. Ammattiopiston opiskelijoiden kokemukset opiskeluterveydenhuollosta. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.</p>	<p>Tutkimuksessa tutkittiin Rauman ammattiopiston opiskelijoiden kokemuksia opiskeluterveydenhuollosta, opiskelijat saivat ehdottaa ajatuksia opiskeluterveydenhuollon kehittämiseksi. Tavoitteena oli saada tietoa, jolla opiskeluterveydenhuoltoa voidaan kehittää yhä paremmin ammattiopiston opiskelijoiden tarpeita vastaavaksi.</p>	<p>Kyselylomake, jossa strukturoituja ja avoimia kysymyksiä. Määrällinen tutkimus. Aineisto on analysoitu tilastollisesti, joista laskettiin frekvenssejä ja prosentteja. Myös sisällön analyysia on käytetty.</p>	<p>Terveystarkastuksien sisältöön sekä erilaisten toimenpiteiden tekoon terveystarkastuksien yhteydessä oltiin tyytyväisiä. Sekä terveyden hoitajan, että lääkärin suorittamat tarkastukset pidettiin yhtä tärkeinä. Terveystarkastuksia toivottiin enemmän ja niihin haluttiin lisää aikaa. Opiskelijan tarpeita pitäisi miettiä</p>	<p>Opiskeluterveydenhuolto, terveystarkastukset, terveysneuvonta,</p>

Liite 1. Kirjallisuuskatsaus

			terveysneuvonnassa. Terveystieteiden tavoitti helposti, helppoimmin puhelimella, vastaanotolla odotusajat lyhyet, suurin osa vastanneista koki ilmapiirin vastaanotolla myönteisenä.	
--	--	--	---	--

Liite 2. Kyselylomake

Liite 2. Kyselylomake

Kyselylomake (*Webpropol kysely, joka lähetetään s.postissa. Ulkoasu ei vastaa lopullista*)

Hei! Teemme terveydenhoitajatutkintoon liittyvää opinnäytetyötämme liittyen opiskeluterveydenhuoltoon. Tarkoituksena on tutkia koulumme opiskelijoiden tyytyväisyyttä opiskeluterveydenhuoltoon ja sen toimintaan. Pyytäisimmekin Teitä ystävällisesti vastaamaan oheiseen kyselyyn. Mielenpitemme on meille tärkeä laadukkaan tutkimustuloksen saamiseksi. Kysely on nimetön ja tulokset käsitellään tilastollisesti.

Taustatiedot

Sukupuoli Mies ___ Nainen ___

Ikä

19 tai alle

20-24

25-29

30-34

35-39

40 tai yli

Terveydenhuoltopalvelut

Tiedätkö mitä opiskeluterveydenhuollon palveluita ammattikorkeakoulullasi tarjotaan?

Kyllä ___ En ___

Mitä seuraavista opiskeluterveydenhuoltopalveluista olet käyttänyt?

___ Opiskeluterveydenhoitajan vastaanotto

___ Koulun lääkärin vastaanotto

___ Opiskelijakuraattorin vastaanotto

___ Oppilaitospastorin vastaanotto

___ Muuta, mitä? _____

___ En ole käyttänyt opiskeluterveydenhuollon palveluja

Kyselylomake

Kuinka helpoksi koet pääsyn seuraaviin opiskeluterveydenhuollon palveluihin?

Helpoksi Vaikeaksi En osaa sanoa

Opiskeluterveydenhoitajan vastaanotolle

Koulun lääkärin vastaanotolle

Opiskelijakuraattorin vastaanotolle

Oppilaitospastorin vastaanotolle

Muu, mihin? _____

Mitä seuraavista opiskeluterveydenhuollon osa-alueista mielestäsi tulisi eniten kehittää (valitse tärkein)?

___ Terveystenhoitajan palvelut

___ Koulun lääkäri palvelut

___ Yleislääkärin palvelut

___ Erikoislääkärin palvelut

___ Psykologin/kuraattorin palvelut

___ Hammashuollon palvelut

___ Mielenterveyspalvelut

___ Päihdepalvelut

___ Muu, mikä? _____

Millä tavalla pitäisi kehittää? _____

Terveydentila

Kuinka hyvin olet kokenut opiskeluterveydenhuollon huomioivan terveydentilasi/sairautesi?

1. Hyvin
2. Melko hyvin
3. Kohtalaisesti
4. Melko huonosti
5. Huonosti

Kyselylomake

Koetko opiskeluterveydenhuollon toiminnan terveyttä edistäväksi toiminnaksi?

1. Kyllä
2. En
3. En osaa sanoa

Kuinka tyytyväinen olet seuraavien asioiden käsittelyyn opiskeluterveydenhuollossa?

1. *Tyytyväinen*
2. *Melko tyytyväinen*
3. *Kohtalaisen tyytyväinen*
4. *Melko tyytymätön*
5. *Tyytymätön*
6. *En osaa sanoa*

1 2 3 4 5 6

Terveysongelmat

Mielenterveystyö

Seksuaaliterveys

Päihdetyö

Ravitsemus- ja liikuntaohjaus

Opiskelutilanteen tukeminen

Elämäntilanteen tukeminen

Millaiseksi koet terveydentilasi (arvio 1-5) ja kuinka tyytyväinen (arvio 1-5) olet opiskeluterveydenhuollon palveluihin? 1=huono 5=hyvä

Yhteydenotto, hoidon saaminen ja hoitotilanne

Kuinka hyvin seuraavat asiat mielestäsi toteutuvat:

Kyselylomake

1 Huonosti

2 Melko huonosti

3 Kohtalaisesti

4 Melko hyvin

5 Hyvin

6 En osaa sanoa

1 2 3 4 5 6

Tiedottaminen opiskeluterveydenhuollon toiminnasta

Opiskeluterveydenhuollon yhteystietojen ja aukioloaikojen tiedottaminen

Vastaanoton aukioloaikojen sopivuus

Terveydenhoitajan tavoittaminen puhelimella

Terveydenhoitajan vastaanotolle pääsemisen nopeus

Vastaanottoajan riittävyys

Sinua kuunneltiin ja tunsit tullesesi ymmärretyksi

Mahdollisuutesi vaikuttaa asioitasi koskevaan päätöksen tekoon

Tarvittavan jatkohoidon saaminen opiskeluterveydenhuollon kautta

Koetko yksityisyytesi turvatuksi opiskeluterveydenhuollossa?

Kyllä ___ En ___ En osaa sanoa ___

Onko Internetiä ja muita sähköisiä palveluita hyödynnetty tarpeeksi opiskeluterveydenhuollossa?

Kyllä ___ Ei ___ Miten voisi hyödyntää? _____

YTHS

YTHS eli Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö tarjoaa yliopisto-opiskelijoille opiskeluterveydenhuollon palveluita. YTHS tarjoaa terveyden ja sairaanhoidon, mielenterveystyön sekä suun- ja terveydenhuollon palveluja. Rahoitus toimintaan tulee opiskelijoilta, Kansaneläkelaitoksesta, kaupungeilta ja opetusministeriöstä sekä opiskelijoiden käyntimaksuista ja ylioppilaskuntamaksusta. Ylioppilaskunnat maksavat terveydenhoitomaksua. Esimerkiksi Savonlinnassa Itä-Suomen yliopistossa opiskelijalle YTHS maksu on lukuvuodessa 42 euroa. Maksuttomat palvelut ovat

Kyselylomake

terveydenhoitajan vastaanotto, kutsusta tehtävä terveystarkastus ja suun tutkimus sekä yleislääkärin vastaanotto. Muut käynnit ovat maksullisia, kuitenkin ne ovat edullisempia kuin kunnallisella puolella. Esimerkiksi erikoislääkärin lyhyt vastaanottoaika maksaa opiskelijalle kuusi euroa.

Oletko kuullut tai tutustunut aikaisemmin Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön, YTHS tuottamiin palveluihin?

Kyllä___ En___

Haluaisitko YTHS:n palvelut omaan oppilaitokseen?

Kyllä___ En___ En osaa sanoa___

Olisitko valmis maksamaan (vuosimaksua) opiskeluterveydenhuollon palveluista, jos palvelut samalla paranisivat?

Kyllä___ En___

Mitä toivoisit tai odottaisit opiskeluterveydenhuollolta?

Kiitos vastauksestasi 😊